

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΝ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου ἐγένετο κατὰ τὴν προκαθορισθεῖσαν ἡμέραν καὶ ὥραν, μετὰ τῆς προσηκούσης μεγαλοπρεπείας καὶ τάξεως, ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου Θεολόγου Λευκωσίας.

Συμφώνως πρὸς τὸ Τυπικὸν τῆς τελετῆς τῆς ἐνθρονίσεως, ὁ Ἐψηφισμένος Ἀρχιεπίσκοπος, περιβληθεὶς ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνοδικῷ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς τὸν Ἀρχιερατικὸν Μανδύαν καὶ κρατῶν τὴν Ἀρχιερατικὴν Ράβδον, κατῆλθεν εἰς τὸν καθεδρικὸν ναόν, κρουομένων τῶν κωδῶνων αὐτοῦ, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων, τῶν Ἡγουμένων, τῶν βαθμούχων καὶ τῶν λοιπῶν κληρικῶν, προπορευομένων τῶν Διακόνων, κρατούντων διδάμβουλα, δικηροτρίκηρα καὶ θυμιατούς, καὶ τῶν χορῶν τῶν ψαλτῶν, ψαλλόντων τὸ «Ὁ Ἀξιὸν ἔστιν» εἰς ἤχον β'.

Ἡ πομπὴ εἰσῆλθεν εἰς τὸν καθεδρικὸν ναόν διὰ τῆς νοτίας θύρας καί, εὐλογήσαντος τοῦ Ἐψηφισμένου Ἀρχιεπισκόπου, κατηυθύνθη εἰς τὸ ἱερόν βῆμα, ἔνθα οὗτος ἀπέβαλε τὸν Ἀρχιερατικὸν Μανδύαν καὶ κατέθεσε τὴν Ἀρχιερατικὴν Ράβδον.

Εἰς τὴν τελετὴν παρέστησαν ἀπὸ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος καὶ ὁ Μητροπολίτης Σασίμων Γεννάδιος, τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας οἱ Μητροπολῖται Μέμφιδος Παῦλος, Κέννας Μακάριος καὶ Ζιμπάμπουε Γεώργιος καὶ ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Καλλαμάρης, τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας ὁ Ἐπίσκοπος Νταράγια Μωϋσῆς καὶ ὁ Samer Laham, τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ὁ Μητροπολίτης Βόστρον Τιμόθεος, ὁ Ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ἀγ. Γερασίμου Χρυσόστομος καὶ οἱ Ἀρχιμανδριταὶ Κυπριανός καὶ Χρυσόστομος,

‘Ο Ἐψηφισμένος Ἀρχιεπίσκοπος, περιβεβλημένος τόν Ἀρχιερατικόν Μανδύαν καί κρατῶν τήν Ἀρχιερατικήν Ράβδον, κατέρχεται εἰς τόν καθεδρικόν ναόν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου Θεολόγου Λευκωσίας διά τήν ἐνθρόνισίν του.

τοῦ Πατριαρχείου Ρωσίας ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ριαζάν καί Κασίμωδ Παῦλος καί ὁ Πρεσβύτερος Σέργιος Γκοβοροῦν, τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας ὁ Ἐπίσκοπος Σβορνικίου καί Τούζλας Βασίλειος καί ὁ Πρεσβύτερος Γάϊος Gaich, τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κραϊόδας καί Μητροπολίτης Ὀλτενίας Θεοφάνης καί ὁ Ἐπίσκοπος Καμπινεάνουλ Κυπριανός, τοῦ Πατριαρχείου Βουλγαρίας ὁ Μητροπολίτης Νευροκοπίου Ναθαναήλ καί ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος, τοῦ Πατριαρχείου Γεωργίας οἱ Ἀρχιμανδρίται Δαυῖδ καί Κωνσταντῖνος, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Χριστόδουλος, οἱ Μητροπολίται Λαγκαδᾶ Σπυρίδων, Νικαίας Ἀλέξιος καί Σισανίου καί Σιατίστης Παῦλος, ὁ Ἐπίσκοπος Κορωνείας Παντελεήμων, ὁ Ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος Μισιακούλης, ὁ Διάκονος Ἀνθιμος Ρεγγίδης καί ὁ Σωτήριος Τζιούμας, τῆς Ἐκκλησίας Πολωνίας ὁ Ἐπίσκοπος Μπίελσκ Γρηγόριος καί ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος Pankowski, τῆς Ἐκκλησίας Ἀλβανίας ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἰουστῖνος Ἀνθιμιάδης, τῆς Ἐκκλησίας Τσεχικῶν Χωρῶν καί Σλοβακίας ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Πρέσωβ καί Σλοβακίας Ἰωάννης καί ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Ἰωάννης Zozulak, τῆς Ἐκκλησίας Ἑσθονίας ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Παπαθωμᾶ, τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ὁ Καρδινάλιος Francesco Marchisano καί ὁ Mons. Johan Bonny, τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας ὁ πατήρ Zakaria El Anba Poulā, τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας Κιλικίας ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Varoujan Herkelian καί τοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς ὁ Γεν. Γραμματεὺς αὐτοῦ Guirguis Ibrahim Saleh.

Ὡσαύτως παρῆσαν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ὁ Ὑπουργός Δημοσίας Τάξεως τῆς Ἑλλάδος, Κύπριοι Ὑπουργοί, ὁ Γεν. Εἰσαγγελεὺς, ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος καί ἄλλα μέλη τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος, Βουλευταί, οἱ Ἀρχηγοί τοῦ Στρατοῦ καί τῆς Ἀστυνομίας, ὁ Διοικητὴς τῆς ΕΛ.ΔΥ.Κ., ἐκπρόσωποι Ἰδρυμάτων, Σωματείων καί Ὁργανώσεων, ἄλλοι ἐπίσημοι καί πληθὸς κόσμου.

Τῆς τελετῆς προέστη ὁ Α' τῇ τάξει Μητροπολίτης Κιτίου

Χρυσόστομος. Αὕτη δέ διεξήχθη ὡς ἀκολουθῶς:

Ὁ Α΄ Διάκονος: Εὐλόγησον, Δέσποτα.

Ὁ Α΄ τῇ τάξει Μητροπολίτης, φέρων ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμόφορον: Εὐλογητός ὁ Θεός ἡμῶν... Δόξα σοι ὁ Θεός ἡμῶν... Βασιλεῦ οὐράνιε...

Ὁ Β΄ Διάκονος: Τό Τρισάγιον.

Ὁ Α΄ τῇ τάξει Μητροπολίτης: Ὅτι σοῦ ἐστιν...

Οἱ Ἀρχιερεῖς, κύκλῳ τῆς Ἀγίας Τραπέζης ἱστάμενοι καὶ ἔχοντες ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν τὸν Ἐψηφισμένον Ἀρχιεπίσκοπον, ἔψαλαν τὰ Τροπάρια: Εὐλογητός εἶ, Χριστέ... Ὅτε καταβάς... Τό μέγα κλέος τῆς Κύπρου... Ψαλλομένων δέ τούτων ὑπεγράφη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ τῆς Ἀγίας Τραπέζης ἡ Κανονικὴ Πρᾶξις ἐπὶ τῇ ἐνθρονίσει τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου κυρίου Χρυσοστόμου τοῦ Β΄, καταστρωθεῖσα ἐν τῷ Κώδικι τῶν Ὑπομνημάτων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς. Μετὰ ταῦτα

Ὁ Α΄ Διάκονος: Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεός...

Ὁ Β΄ Διάκονος: Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν...

Ὁ Γ΄ Διάκονος: Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου καὶ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος.

Ὁ Α΄ τῇ τάξει Μητροπολίτης: Ὅτι ἐλεήμων...

Ὁ Β΄ τῇ τάξει Μητροπολίτης Κυρηνείας Παῦλος ἀνέγνωσεν ἀπὸ τῆς Ὡραίας Πύλης τὴν Κανονικὴν Πρᾶξιν ἐπὶ τῇ ἐνθρονίσει τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου, ἔχουσαν οὕτω:

«Τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου ποιμένος καὶ προστάτου ἐπιδεομένης, μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς ἐν τῷ ἐν Σαμπεζύ Γενεύης Ὁρθοδόξῳ Κέντρῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου συνελθούσης τῇ 17ῃ τοῦ μηνός Μαΐου τοῦ δισχιλιοστοῦ ἔκτου σωτηρίου ἔτους Διηρυμένης Συνόδου ληφθεῖσαν ἀπόφασιν περὶ κενώσεως τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου αὐτῆς, λόγῳ τῆς ἀπὸ τετραετίας κλονισθείσης σοβαρῶς ὑγείας τοῦ τέως Ἀρχιεπισκοπεύοντος Χρυσοστόμου τοῦ Α΄, τοῦ ἀπὸ Πάφου, ἡμεῖς, οἱ τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἀποτελοῦντες Ἀρχιε-

Ο Μητροπολίτης Κυθηρίας Παῦλος ἀναγινώσκει τὴν Κανονικὴν Πράξιν
ἐπὶ τῇ ἐνθρονίᾳ τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου.

Ο Εγρηφισμένος Αρχιεπίσκοπος περιδεδιηγμένος τόν πορφύροῦν Ἀρχιεπισκοπικόν Μανδύαν.

ρεῖς, συνελθόντες ἐν ᾿Αγίῳ Πνεύματι ἐν τῷ πανσέπτῳ τούτῳ Ναῶ τοῦ ᾿Αποστόλου καί Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἐν Λευκωσίᾳ, σήμερον, ἡμέρᾳ τῆς ἑβδομάδος Κυριακῇ καί μηνός Νοεμβρίου δωδεκάτῃ τοῦ δισχιλιοστοῦ ἔκτου σωτηρίου ἔτους, ἐνεθρονίσαμεν, ἄξιον καί ἡμεῖς εὐρόντες, τόν ὑπό τοῦ κλήρου καί τοῦ λαοῦ εἰς διαδοχὴν ἐκλεγέντα Μητροπολίτην Πάφου Χρυσόστομον, ἄνδρα ἱεροπρεπῆ καί τῆς ὑψηλῆς ταύτης καί λαμπρᾶς ποιμαντορικῆς λειτουργίας κατάλληλον.

Ἐφ' ᾧ καί ἐγένετο ἥδε ἡ Κανονικὴ Πρᾶξις, ὑπογραφεῖσα μὲν τῇ ἰδίᾳ ἡμῶν χειρί, καταστρωθεῖσα δ' εἰς ὑπόμνησιν ἐν τῷ Κώδικι τούτῳ τῶν Ὑπομνημάτων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς.

† Ο ΚΙΤΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ο ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΠΑΥΛΟΣ

† Ο ΛΕΜΕΣΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

† Ο ΜΟΡΦΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΣ

† Ο ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ

† Ο ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

† Ο ΑΡΣΙΝΟΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

† Ο ΚΥΚΚΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ»

Ἀκολούθως ὁ Ἐψηφισμένος Ἀρχιεπίσκοπος ἐξῆλθεν εἰς τόν Σολέαν, ὅπου ὁ Α' Διάκονος ἐπέδωκεν Αὐτῷ τό δεύτερον Ἐγκόλπιον, λέγων: «Ἐξηρεύξατο ἡ καρδιά μου λόγον ἀγαθόν· λέγω ἐγὼ τά ἔργα μου τῷ βασιλεῖ».

Εἶτα οἱ Ἀρχιερεῖς περιέβαλον Αὐτόν διὰ τοῦ πορφυροῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Μανδύου, τῶν χορῶν ψαλλόντων τό Τροπάριον: «Πάντα χορηγεῖ...».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἐψηφισμένος Ἀρχιεπίσκοπος ἀνῆλθε τάς πρώτας βαθμίδας τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου, ὅτε ὁ Α' τῇ τάξει Μητροπολίτης ἐνεχείρισεν Αὐτῷ τό Ἀρχιεπισκοπικόν Σκήπτρον, λέγων:

«Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Νέας Ἰουστινιανῆς καί πάσης Κύπρου,

Ἡ ψῆφος τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων, τῶν συγκροτούν-

·Ο Μητροπολίτης Κιτίου Χρυσόστομος ἐγχειρίζει εἰς τόν Ἐψηφισμένον Ἀρχιεπίσκοπον
τό Ἀρχιεπισκοπικόν Σκήπτρον.

των τήν Ἱεράν Σύνοδον, τῶν Πανοσιολογιωτάτων Ἱγουμένων καί Βαθμύχων Κληρικῶν καί τῶν λοιπῶν αἰρετῶν μελῶν τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως ἀνέδειξέ Σε Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀγιωτάτης Ἀποστολικῆς ταύτης Ἐκκλησίας.

Ὅθεν, ἀπό μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, παραδίδωμί Σοι κατά τήν ἐπίσημον ταύτην στιγμήν τήν διακυβέρνησιν τῆς Ἱερᾶς ταύτης ὁλκάδος διά τῆς ἐπιδόσεως τοῦ ἱεροῦ τούτου Σκήπτρου. Τοῦτο συμβολίζει τήν πνευματικήν δύναμιν καί ἐξουσίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἐγχειρίζει Σοι δέ αὐτό σημερον δι' ἐμοῦ ὁ Οὐράνιος τῆς Ἐκκλησίας Νυμφίος καί Δομήτωρ, ὁ Ἀρχιποίμην Χριστός, ἵνα ποιμάνῃς ἐν ὁσιότητι καί δικαιοσύνῃ τό ἐμπειστευμένον Σοι ἄνωθεν λογικόν ποιμνιον τοῦ παλαιφάτου Θρόνου τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα καί ὁδηγήσῃς αὐτό εἰς νομάς σωτηρίου.

Κατευοδοῦ, λοιπόν, Μακαριώτατε, ἀνδρίζου καί ἴσχυε, λαμπρύνων τόν ἔνδοξον τοῦτον Ἀποστολικόν Θρόνον εἰς ἔτη πάμπολλα καί τετιμημένα ἐν εἰρήνῃ. Ἀμήν!».

Ὁ Β' τῇ τάξει Μητροπολίτης ἐπέδωσε τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ τό κιννάβαρι, δι' οὗ Οὗτος ὑπέγραψε τήν ἐπομένην εὐχαριστίαν, τήν ὁποίαν καί ἀνέγνωσεν:

«Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, τῷ οὕτῳ τά περί ἐμέ οἰκονομήσαντι. Συγκατατιθέμενος οἷς κλῆρος καί λαός κανονικῶς ἐνέκρινε περί ἐμοῦ, ἀποδέχομαι τήν ἐκλογήν καί εὐχομαι, ὅπως Κύριος ὁ Θεός ἀξιώσῃ με πληρῶσαι τάς προσδοκίας τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Ποιμνίου.

† Ο ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ».

Μετά ταῦτα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἀνῆλθεν εἰς τόν Θρόνον Αὐτοῦ καί ἠϋλόγησε τόν λαόν μετά δικηροτρικῶν, τῶν χορῶν ψαλλόντων: «Εἰς πολλά ἔτη, Δέσποτα».

Εἶτα προσηγόρευσε τόν νέον Ἀρχιεπίσκοπον ὁ Χωρεπίσκοπος Τριμυθοῦντος Βασίλειος ὡς κατωτέρω:

«Μακαριώτατε Δέσποτα,

Χάριτι, προνοία καί εὐδοκία τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, ψήφῳ κλή-

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος ὑπογράφει διά κινναδάεως τήν νενομισμένην Εὐχαριστίαν.

Ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος εὐλογεῖ τόν λαόν μετά δικηροτρικίων.

ρου καὶ λαοῦ, ἐξελέγης Ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου καὶ ἀνῆλθες ἐπὶ τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ Θρόνου τῆς παλαιφάτου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, ὃν ἐκλείσαν μορφαὶ ἀγίων, ἀγωνιστῶν τῆς πίστεως καὶ τῶν δικαίων τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ, Ἀρχιερεῖς μέ πανορθόδοξον καὶ διεθνῇ ἀκτινοβολίαν καὶ κῦρος. Ἰδιαιτέρως, καθίστασαι διάδοχος τῶν δύο τελευταίων μεγάλων Ἀρχιεπισκόπων, τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου καὶ Ἐθνάρχου Μακαρίου τοῦ Γ' καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου πρώην Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου τοῦ Α'.

«Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος» διὰ τῆς θειοτάτης Αὐτοῦ προνοίας καὶ βουλῆς, «ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ», κατὰ τὸν ἱερόν τῆς Ἐκκλησίας ὕμνωδόν. Ὡς οὖν, Μακαριώτατε, ἡμέρα εὐφρόσυνος διὰ τὴν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, ἔνεκα τῆς ἐξυψώσεώς σου εἰς τὸν Θρόνον αὐτῆς. Συγχρόνως καὶ ἡμέρα περισυλλογῆς καὶ προβληματισμοῦ, ἡμέρα προσευχῆς ὥστε ὁ δωρεοδότης Κύριος νὰ κατευθύνῃ αὐτὴν εἰς ὁδοὺς ἀγαθὰς καὶ καρποφόρους.

Ἐπιτραπήτω μοι, Μακαριώτατε, ὅπως στρέψω ἐπ' ὀλίγον τὸν λόγον πρὸς τὸν ἐν δεινῇ δοκιμασίᾳ εὗρισκόμενον ἄμεσον προκάτοχόν σου, τὸν Ἀρχιεπίσκοπον πρώην Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομον τὸν Α'. Καθηκόντως, κατὰ τὴν ἱεράν καὶ ἱστορικὴν ταύτην στιγμήν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν, πρέπει νὰ ἀπονεμηθῇ ὁ δίκαιος ἔπαινος καὶ ἡ ἀναγνώρισις τοῦ σημαντικωτάτου καὶ πολυσχιδοῦς ἔργου, τό ὁποῖον ἐπετέλεσε, κατέχων διὰ μίαν σχεδὸν τριακονταετίαν, διὰ τῶν στιβαρῶν αὐτοῦ χειρῶν, τό πηδάλιον τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας. Δέν ἔχομεν ἄλλην ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐπιλογήν, εἰ μὴ μόνον νὰ προσευχηθῶμεν, ὅπως ὁ καρδιογνώστης Κύριος ἐνισχύῃ αὐτόν, καὶ ὑποσχόμεθα, ὅτι θὰ προσφέρωμεν εἰς αὐτόν, ὡς μέχρι τοῦδε, πάντα διὰ τὴν ἀπάλυνσιν τοῦ πόνου ἐκ τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ. Ἐπιπροσθέτως, ἐπιθυμῶ νὰ ὑπογραμμίσω μετ' ἐπιτάσεως, κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμήν, ὅτι ἡμεῖς ἀπολαμβάνομεν τῶν ἡδυγεύστων καρπῶν τοῦ πνευματικοῦ ἔργου Ἐκείνου, τῆς ὁργανώσεως τῶν Ἐνοριῶν, τοῦ Κηρύγματος, τῶν Κατηχητικῶν, τῶν Χριστιανικῶν Συνδέσμων Νέων καὶ Φοιτητῶν, τῶν Χριστιανικῶν Συν-

Ο Χωρεπίσκοπος Τιμυθούριος Βασιλείος προσαγορεύει τὸν νέον Ἀρχιεπίσκοπον.

δέσμων Γυναικῶν, τῶν Φιλανθρωπικῶν Συνδέσμων κλπ., τῆς οἰκονομικῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, καί τῆς πνευματικῆς καί οἰκονομικῆς ἐξυψώσεως τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς κλήρου. Παράλειψις θά ἦτο ἡ μή ἀναφορά καί ἀναγνώρισις τοῦ ἐθνικοῦ αὐτοῦ ἀγῶνος, ὅστις εἶχεν ὡς ἐπίκεντρον τήν ἐφαρμογήν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων διὰ τόν Κυπριακόν λαόν.

Ἐν τούτοις, ἡ ἀσθένεια τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου πρώην Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου ὠδήγησεν εἰς πολλαπλᾶς κρίσεις τήν Ἐκκλησίαν ἡμῶν. Δέν προτιθέμεθα νά ἀναφερθῶμεν εἰς αὐτάς. Ἀναλαμβάνεις, ὅμως, Μακαριώτατε Δέσποτα, τό πηδάλιον τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας τό σῶμα, ἃς μοί ἐπιτραπῇ νά εἶπω, εἶναι τετραυματισμένον ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων λογχευμάτων, τόσον ἔσωθεν, ὅσον καί ἔξωθεν. Ὅθεν, τήν χαράν ταύτην τῆς ἀνυψώσεώς σου εἰς τόν κλεινόν καί ἔνδοξον Θρόνον τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα θά διαδεχθῇ σκληρός ἀγών καί ἐπίπονον ἀφ' ἑνός μέν ἔργον, ἵνα τό κῦρος καί ἡ ἀξιοπιστία τῆς Ἐκκλησίας ἀποκατασταθῶσι μεταξύ τοῦ πιστοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου, ἀφ' ἑτέρου δέ ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν δυνηθῇ νά καταστῇ καί πάλιν πολύτιμος λίθος μεταξύ τῶν πολυτίμων λίθων τοῦ οἰκοδομήματος τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἡ παρουσία Προκαθημένων καί ἐκπροσώπων ἐκ τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν κατά τήν εὐσημον ταύτην ἡμέραν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, πρὸς οὓς καί ἀπευθύνομεν τόν ἐν Χριστῷ ἐγκάρδιον καί ἀδελφικόν ἀσπασμόν καί τὰς εὐχαριστίας τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου διὰ τήν ἐνταῦθα παρουσίαν αὐτῶν, παρέχει τό μήνυμα τοῦτο καί τήν προσδοκίαν ταύτην. Ἀλλωστε, ἡ σύγκλησις τῆς Διηρυμένης Συνόδου, ἐν τῷ ἐν Σαμπεζύ Γενεύης Ὁρθοδόξῳ Κέντρῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, πρὸς ὃν καί ἡ εὐγνωμοσύνη καί αἱ εὐχαριστίαι ἡμῶν, καί ἡ ὑπ' αὐτῆς κένωσις τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου, ὠδήγησεν εἰς τήν ἐκλογήν σου, Μακαριώτατε, ὡς νέου Προκαθημένου τῆς κατὰ Κύπρον Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Διερμηνεύων τὰς προσδοκίας καί ἀνυσυχίας τόσον τοῦ κλήρου, ὅσον καί τοῦ πιστοῦ λαοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ὑπενθυ-

μίζω, ὅτι ἡ στιγμή αὕτη, κατά τήν ὁποίαν ἀναλαμβάνεις, Μακαριώτατε, τό πηδάλιον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, εἶναι στιγμή ἱστορικῆς καμπῆς καί ἐπιπροσθέτων δυσκολιῶν, ἔνεκα τριῶν οὐσιαστικῶν παραγόντων: Πρῶτον, ἔνεκα τῆς καταστάσεως τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἐξερχομένης ἐκ τῶν προαναφερθεισῶν δοκιμασιῶν, θλίψεων καί σκανδάλων. Δεύτερον, ἔνεκα τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν ζητήματος, τό ὁποῖον παραμένει ἄλυτον. Καί τρίτον, ἔνεκα τῆς εἰσόδου τῆς Κύπρου εἰς τήν Εὐρωπαϊκὴν Ἑνωσιν, ἐπιπροσθέτως δέ, ἔνεκα τῶν ἐπελθουσῶν κοινωνικοπολιτικῶν ἀλλαγῶν εἰς τόν διεθνή χῶρον. Προστεθῆτω ἡ αὐξανόμενη βία καί τρομοκρατία καί ἡ σύγκρουσις λαῶν, πολιτισμῶν καί θρησκειῶν. Ταῦτα πάντα προδιαγράφουν τό πλαίσιον, ἐντός τοῦ ὁποίου ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν καλεῖται νά δώσῃ ζωντανήν μαρτυρίαν εἰς τόν σύγχρονον κόσμον.

Πρόθεσις ἡμῶν δέν εἶναι ὅπως ὑποδείξωμέν σοι, Μακαριώτατε, ποῖον τό ἔργον, τό ὁποῖον καλεῖσαι νά ἐπιτελέσῃς. Καί τήν γνῶσιν τῆς καταστάσεως κέκτησαι καί τήν μακράν ἐκκλησιαστικὴν ἐμπειρίαν διαθέτεις. Παρά ταῦτα, δεδομένου ὅτι ἡ ἰδιαιτέρα Πατρίς ἡμῶν Κύπρος εὐρίσκεται ὑπὸ ἡμικατοχῆν, παρακαλῶ, ὅπως μοί ἐπιτραπῇ νά μεταφέρω πρὸς σέ, Μακαριώτατε, τήν ἀγωνίαν τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ καί τήν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ διὰ τό ἔργον καί τήν ἀποστολήν τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῶν παρακάτω σκέψεων. Πεποίθαμεν, ὅτι ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω τριῶν σημείων καλεῖσαι, ἵνα ἐστιάσῃς τήν ἀποστολήν σου, ὡς ἄξιος οἰακοστρόφος τῆς Κύπριδος Ἐκκλησίας καί διάδοχος τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, ὅστις διεκρίθη διὰ τήν ὀργανωτικὴν αὐτοῦ δεινότητα, ἀποσταλεῖς μὲν ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων μέ σκοπόν τήν ὀργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας, ἐν συνεχείᾳ δέ, διὰ τῆς ἐπινεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μετὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς Κύπρον, ἔνθα ἐθεμελίωσε καί ὠργάνωσε τήν Ἐκκλησίαν τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ Πατρίδος.

α) Τό ἔργον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἔργον εὐαγγελισμοῦ καί σωτηρίας. Πρέπει νά ἀρθῶσιν αἱ ἀμφισθητήσεις ὡς πρὸς τήν ἀποστολήν αὐτὴν καθ' ἑαυτήν, ὡς καί ὡς πρὸς τήν ἀμφιβολίαν κατά πόσον ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν εἶναι ἰκανὴ ἵνα

ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν ἐπιφορτισθεῖσαν αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Ἰδρυτοῦ αὐτῆς, Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εὐθύνην διὰ τὴν μετάδοσιν τῶν εὐαγγελικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιῶν. Ἡ εὐθύνη αὕτη εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν θεολογικῇ καὶ εὐαγγελικῇ, διότι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἀνέθεσε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας, ἀφ' ἑτέρου δέ ἱστορική, διότι ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, διὰ μέσου τῆς ἱστορίας, καθισταμένη ἡ ἰδία «ὁμολογοῦσα Ἐκκλησία», κατώρθωσε νὰ διασώσῃ τὴν ὀρθοδοξίαν τῆς πίστεως καὶ ἡ Κύπρος νὰ ἀναδειχθῇ ὡς ἡ «Νῆσος τῶν Ἀγίων». Δέν χωρεῖ ἀμφιταλάντευσις ὡς πρὸς τὰς ἐπιλογάς, τὰς ὁποίας ἔχομεν ἐντὸς τῆς συγχρόνου κοινωνίας, οὔτε ἔχομεν τὴν πολυτέλειαν νὰ κατατρυχώμεθα εἰς ἐσωτερικὰς ἐριδας καὶ διαμάχας. Ὑπενθυμίζω, Μακαριώτατε, ἐπὶ τοῦ προκειμένου τούς προφητικούς λόγους τῆς Ἀποκαλύψεως πρὸς τὸν Ἄγγελον τῆς ἐν Ἐφέσῳ Ἐκκλησίας: «Οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον σου καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνη βασιτάσαι κακούς, καὶ ἐπείρασας τούς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσί, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐδάστας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακας. ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆλās. μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον» (Ἀπ. 2:2-5). Διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἶναι ἐπείγουσα ἡ ἀνάγκη ἀνασυντάξεως τῶν πνευματικῶν δυνάμεων καὶ δυνατοτήτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, μὲ σκοπὸν τὴν συνέχισιν τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἱστορικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς καὶ προσφορᾶς. Ἄλλως, θὰ ὁμοιάσωμεν πρὸς τὸν πονηρόν καὶ ὀκνηρόν δοῦλον, ὅστις ἀπέκρυψε τὸ δοθὲν αὐτῷ τάλαντον, ἀντὶ νὰ ἀξιοποιήσῃ καὶ πολλαπλασιάσῃ αὐτό.

Ἡ ἀποστολή καὶ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἐντὸς τοῦ συγχρόνου κόσμου καθίσταται ἀποτελεσματικῇ, αὐθεντικῇ καὶ ὀλοκληρωμένῃ, ἐφ' ὅσον:

- Βιώνει καὶ κηρύττει τὸ περιεχόμενον τῆς πίστεως καὶ παραδόσεως ἐντὸς τοῦ ἐκκοσμικευμένου συγχρόνου κόσμου. Σκοπὸς ἡ περιφρούρησις τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, τοῦ κάθε προσώπου, διὰ τὸ ὅποιον ὁ Χριστὸς προσέφερεν ἑαυτόν ὡς ἀντίλυτρον ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ.

• Ἀσκεῖ τό κοινωνικόν καί φιλανθρωπικόν αὐτῆς ἔργον διά τήν ἐνίσχυσιν τῶν ἀναξιοπαθούντων ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν πολλῶν Σαμαρειτῶν τῆς κοινωνίας καί τοῦ ἀδίκου οἰκονομικοῦ συστήματος.

• Ἀναπτύσσει διάλογον μετά τῆς κοινωνίας καί, κυρίως, μετά τῶν νέων, ὥστε νά διαφυλάξῃ αὐτούς ἐκ τῶν ἐλλοχευόντων ποικίλων κινδύνων καί νά προσφέρῃ εἰς αὐτούς τάς ἀξίας τῆς πίστεως καί τῆς λειτουργικῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας.

• Συμβάλλει θετικῶς εἰς τόν διάλογον μεταξύ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν, ὡς καί εἰς τόν διάλογον μεταξύ θρησκείων καί πολιτισμῶν.

• Κυρίως καί πρωτίστως συμβάλλει εἰς τήν προώθησιν τῶν Διορθοδόξων σχέσεων διά τήν πανορθόδοξον ἐνότητα καί μαρτυρίαν κατά τήν τρίτην χιλιετίαν.

• Ἐνθαρρύνει τόν διάλογον διά τήν ἀποκατάστασιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης καί τῆς εἰρήνης, καθὼς καί τῆς ὑπερβάσεως τοῦ φαινομένου τῆς βίας καί τῆς τρομοκρατίας.

Διά τοῦ τρόπου αὐτοῦ θά ἀνακτηθῇ ἡ ἀξιοπιστία καί τό κῦρος τῆς Ἐκκλησίας καί τό ἔργον αὐτῆς θά ἀποβῇ ἀποτελεσματικώτερον καί οὐσιαστικώτερον.

β) Ἡ Ἐκκλησία καλεῖται νά συμβάλῃ θετικῶς καί ἐποικοδομητικῶς διά τήν ἐπίλυσιν τοῦ ἐθνικοῦ προβλήματος, στηρίζουσα τάς προσπάθειάς τῆς Κυβερνήσεως. Βεβαίως, οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία θά ἐπιθυμήσῃ νά ἀναλάβῃ τήν ἀποστολήν καί τό ἔργον τῆς Πολιτείας, ἀλλ' ἔχει πολλαπλᾶς δυνατότητας καί εὐκαιρίας διακηρύξεως τῶν δικαίων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, τόσον εἰς τοὺς Διεκκλησιαστικούς Ὁργανισμούς, ὅσον καί κατά τάς διμερεῖς συναντήσεις Ἐκκλησιῶν. Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν, Μακαριώτατε, νομιμοποιεῖται νά ἀγωνισθῇ διά τήν διάσωσιν καί συντήρησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν μνημείων τῶν κατεχομένων ἐδαφῶν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἀποτελούντων σημαντικόν τμῆμα τῆς πολιτιστικῆς καί θρησκευτικῆς κληρονομίας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ· δικαιούται νά προβάλλῃ τήν ἀνάγκην ἐφαρμογῆς τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἄνευ διακρίσεως εἰς ὅλο-

κληρον τήν ἐπικράτειαν τῆς Κύπρου· δικαιούται νά ἀπαιτῇ τήν ἐπιστροφήν τῶν προσφύγων εἰς τάς πατρογονικάς αὐτῶν ἐστίας καί εἰς τάς περιουσίας αὐτῶν· δικαιούται νά ἀπαιτῇ τήν ἀποχώρησιν τῶν κατοχικῶν στρατευμάτων καί τῶν ἐποίκων καί τήν ἐνοποίησιν τῆς πατρίδος ἡμῶν· ἔχει, ὅμως, καί καθήκον νά ἐργασθῇ διά τήν συμφιλίωσιν καί τήν εἰρηνικήν συνύπαρξιν ὅλων τῶν νομίμων κατοίκων τῆς Νήσου, πρὸς προαγωγήν τῆς εἰρήνης, τοῦ δικαίου καί τῆς εὐημερίας.

γ) Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου δέν ἔχει μόνον νά ὠφεληθῇ ἐκ τῆς ἐντάξεως τῆς Κύπρου εἰς τήν Εὐρωπαϊκὴν Ἑνωσιν, ἀλλὰ καλεῖται νά συμβάλῃ θετικῶς πρὸς ἐπίτευξιν τῆς Εὐρωπαϊκῆς ὁλοκληρώσεως, διά τῆς προβολῆς τῆς πίστεως, τῆς παραδόσεως καί τῶν ἀξιῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τοῦτο, ὅμως, ἀπαιτεῖ πνευματικὴν ὠριμότητα καί ὀργάνωσιν. Ἡ συστηματικώτερα ὀργάνωσις τῆς παρουσίας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν εἰς τὰ κέντρα λήψεως ἀποφάσεων εἶναι καί ἐπίγουσα καί ἐπιβεδλημένη.

Ἡ ἔνταξις τῆς Κύπρου εἰς τήν Εὐρωπαϊκὴν Ἑνωσιν διαφοροποιεῖ τὸν τρόπον τῆς ποιμαντικῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας. Αἱ συντελούμεναι ζυμώσεις, οὐχὶ μόνον ἐντὸς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως, ἀλλὰ καί παγκοσμίως, πολιτικά, κοινωνικά, πολιτιστικά, οἰκονομικά, νομικά κλπ., συνοψίζονται ἐντὸς τῆς ἐννοίας τῆς «παγκοσμιοποιήσεως». Αὕτη εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ συγχρόνου κόσμου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου καλεῖται ἡ Ἐκκλησία νά ἀσκήσῃ τὸ ἔργον τοῦ εὐαγγελισμοῦ, τῆς ἀποστολῆς τῆς, τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας. Δέν γνωρίζω κατὰ πόσον εἶναι ἐπιτυχές, ἀλλ' ἴσως εἶναι ἐπιδοθητικόν, τὸ παράδειγμα τῆς κλήσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅταν εἰς ὀπτασίαν αὐτοῦ εἶδεν ἄνδρα Μακεδόνα, ὅστις τὸν ἐκάλει, λέγων πρὸς αὐτόν: «Διαβάς εἰς Μακεδονίαν δοήθησον ἡμῖν» (Πράξ. 16:9). Αὕτη εἶναι ἡ κραυγὴ τοῦ συγχρόνου κόσμου πρὸς τήν Ἐκκλησίαν. Ἡ Ἐκκλησία καλεῖται, ἵνα ἀναπτύξῃ τὸ προφητικόν αὐτῆς χάρισμα καί δώσῃ τήν πνευματικὴν διάστασιν, τὸ νόημα καί τὸ περιεχόμενον εἰς τήν ζωὴν τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Δέν θά πρέπη συλλήβδην νά ἀπορρίψῃ τὰ νέα κοινωνικά, πολιτικά καί πολιτιστικά δεδομένα τῶν συγχρόνων κοινωνιῶν. Ἀντιθέτως, θά

πρέπη νά λειτουργήσῃ ὁ θεολογικός δυναμισμός τῆς ἀποδοχῆς τῶν νέων δεδομένων ἐντός τοῦ κλιδάνου τῆς πίστεως καί τῆς παραδόσεως διά τήν κάθαρσιν καί τόν ἐξαγιασμόν τοῦ κόσμου.

Περαιίνοντες τήν προσαγόρευσιν ταύτην, Μακαριώτατε, στρέφομεν τάς εὐχάς ἡμῶν πρὸς τόν Κύριον τοῦ σύμπαντος, τόν ἰδρυτὴν τῆς ἐπὶ γῆς Ἐκκλησίας, τόν Κυριον τοῦ σύμπαντος, τόν ἰδρυτὴν τῆς ἐπὶ γῆς Ἐκκλησίας, τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καί παρακαλοῦμεν καί δεόμεθα:

Στερέωσον, Κύριε, τήν Ἐκκλησίαν Σου. Κάθαρον αὐτήν ὡς νύμφην Σὴν καί κόσμησον αὐτήν διά τῶν στεφάνων τῆς ἀγιότητος. Κατάστησον αὐτήν καταφυγὴν τῶν κεκοπιακότων ἐκ τῆς ὁδοιπορίας τοῦ βίου καί ἐκ τοῦ θάρους τῆς ἁμαρτίας· τοὺς προσφεύγοντας δέ καί αἰτουμένους τήν παρὰ Σοῦ παράκλησιν καί παρηγορίαν, ἐνίσχυσον καί ἐνδυνάμωσον. Τόν πιστόν λαόν Σου φύλαξον ἐκ πάσης ἐπιβουλῆς, καί ἐνίσχυσον αὐτοῦ τήν πίστιν καί τήν ὑπομονήν ἐν ταῖς θλίψεσι καί ταῖς δοκιμασίαις. Τοὺς Ἀρχοντας ἡμῶν στερέωσον καί κατεύθυνον αὐτοὺς πρὸς τό ἀεὶ δούλεσθαι καί ποιεῖν κατὰ τό θέλημά Σου καί πρὸς διακονίαν τοῦ λαοῦ Σου. Τόν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον ἡμῶν Χρυσόστομον ἐνίσχυσον, καί φώτισον αὐτοῦ τά ἔργα, πρὸς δόξαν τοῦ ἁγίου ὀνόματός Σου, πρεσβείαις τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου πανευφήμου καί μεγάλου μάρτυρος Ἀποστόλου Βαρνάβα καί πάντων τῶν ἐν Κύπρῳ διαλαμπάντων Ἁγίων. Ἀμήν!».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος ἀνέγνωσε τό ἐπόμενο μῆνυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου:

«Μακαριώτατε καί Ἀγιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Νέας Ἰουστινιανῆς καί πάσης Κύπρου, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητέ καί περιπόθητε ἀδελφέ καί συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Χρυσόστομε, τήν Ὑμετέραν σεδασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Μετά πολλῆς χαρᾶς καί τιμῆς καί ἐκδήλου συγκινησιακῆς

Ο Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος ἀναγινώσκει τό μήνυμα
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου.

φορτίσεως, ἀπευθύνομεν ἀπό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί προσωπικῶς, διά τῶν Ἱερωτάτων Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας κυρίου Γρηγορίου καί Μητροπολίτου Σασίμων κυρίου Γενναδίου, πρὸς τὴν Ὑμετέραν φίλην Μακαριότητα, Ἀδελφέ Ἀρχιεπίσκοπε Νέας Ἰουστινιανῆς καί πάσης Κύπρου κύριε Χρυσόστομε, ἐνθέρμους συγχαρητηρίους προσρήσεις καί ἀδελφοποθήτους ἀσπασμούς, ἐπὶ τῇ εὐτυχεῖ ἀναδιδάσει Αὐτῆς ἐν πληθούσῃ Ἐκκλησίᾳ, κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην στιγμήν, εἰς τὴν περίπυστον, ἀγιοδόξαστον, αἱματοπόρφυρον, λαμπροφανῆ, ἱστορικὴν καί, πρὸ παντός ἄλλου χαρακτηριστικοῦ ιδιώματος, ἀποστολόδημον ταύτην καθέδραν τῆς μαρτυρικῆς πρωθιεραρχικῆς ἐπάλξεως τῆς κατὰ Κύπρον πανευκλεοῦς καί περιωνύμου Ἐκκλησίας.

Ταχθέντες ὑπὸ τῆς φρυκτωρούσης προνοητικῆς ἀγάπης τοῦ Ζῶντος Θεοῦ ὅπως περιφρουρῶμεν ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τὴν ἀκαινοτόμητον καί ὀρθόδοξον ὁμολογίαν «ἀγωνιστικῶς», ἀλλὰ καί νά ἐνισχύωμεν τὰς κατὰ τόπους Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν «ὑπὲρ τῆς ἀληθείας» ἀγῶνα, γηθοσύνως μετέχομεν διά τῶν Ἱερωτάτων ἐκπροσώπων ἡμῶν εἰς τὴν θυμηδεστάτην καί πάντερπνον ταύτην ἐόρτιον σύναξιν, τὴν ἐπιδατήριον ἀνύψωσιν τῆς Ὑμετέρας Ἀγάπης νοητῶς ὀπτανόμενοι καί τὰς γλυκοχύμους ἐπιφορὰς τῆς τοιαύτης ἐκκλησιαστικῆς προκρίσεως ἄσμενοι καί περιχαρεῖς προγευόμενοι.

Σήμερον, λοιπόν, ἀπολαμβάνομεν, εὐχαριστιακῶς καί διά τοῦ πανηγυρικοῦ τούτου συμποσίου τῆς πίστεως, τὴν εὐωδίαν τοῦ Πνεύματος, τὴν στερεάν ὑπομονὴν τῶν ἐπέκεινα χρόνων, τὸ ἀκλινές ἐπιστήριγμα τῆς ποθεινῆς Χριστωνύμου Βασιλείας, τὸ ἀστείρευτον διδασκαλεῖον καί τὴν ἀνεξάντλητον καρτερίαν τοῦ πολυπλάγκτου τούτου λαοῦ, τὸ ἀμετεώριστον φῶς καί τὸ ἀκένωτον ἐνισχυτικὸν τροφοδότημα.

Καί ταῦτα πάντα, οὐχὶ ὥς σχῆμα λόγου ἢ ὥς ρητορικὴ εὐφρασία διατυποῦνται καί λέγονται, ἀλλὰ ἐπειδὴ καλῶς γνωρίζομεν, ὅτι ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ὁ νέος Πρωθιεράρχης τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Κύπρου, ἔχει λιπαράν τὴν μόρφωσιν καί εὐδόκιμον καί πολυχρόνιον τὴν διακονίαν, μαθητεύσας καί

παρά τούς πόδας τοῦ γεραροῦ καί στυλοφώτου προκατόχου Αὐτῆς Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου πρῶην Κύπρου κυρίου Χρυσοστόμου, ἀνδρός κοσμήσαντος τήν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς καταξιωθέντος, καί εἰς πρωτοπορειακούς καί ποικίλους ἀγῶνας ἀνδρείως προκινδυνεύσαντος, πρὸς τόν ὅποιον καί ἐκφράζομεν τήν τιμήν, τήν ἀναγνώρισιν καί τήν εὐαρέσκεϊαν τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία, λοιπόν, τῆς Κύπρου, ἡ ὁποία καί ἐπ' ἐσχάτων «ὡς χρυσός ἐν χωνευτηρίῳ» πολυειδῶς ἐδοκιμάσθη, εὐρίσκει ἀπό τοῦ νῦν ἄνδρα πηδαλιούχον ἀντάξιον τῆς ἱστορίας αὐτῆς, καί καλεῖ τοῦτον ὅπως ἴσταται, ἐν τοῖς δισέκτοις τούτοις καιροῖς, τῆς ἀληθοῦς ἐκκλησιολογίας κανὼν ἀκριδέστατος, καί τῆς Ὁρθοδόξου μαρτυρίας ὁσίαθλος ἐκφραστής καί ἐμπεδόμεοχος φύλαξ.

«Ἐντεινε», λοιπόν, Μακαριώτατε, «καί κατευοδοῦ καί ἀρχιεράτευε» ἐν τῇ προκεχωρημένῃ ταύτῃ ἐπάλξει τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας, ἔχων ὡς ἐφόδιον τό κληροδοτημένον εἰς Ὑμᾶς ἀγιοπατερικόν ἦθος καί τήν «μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὃ ἐστὶ ρῆμα Θεοῦ».

Ἡ ἡμετέρα Μετριότης καί ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία διακαῶς ἐπεύχονται, ἐν πεφωτισμένῃ διανοίᾳ νά ὀρίζητε τά παρόντα, καί ἐν πνευματεμφόρῳ διακρίσει νά ὀρᾶτε τά μέλλοντα.

Τό προνομιακόν κρηπίδωμα τῆς ἔκπαλαι ὑπὸ Οἰκουμενικῆς Συνόδου δαψιλοῦς χορηγίας, εἰς ὃ τό ὑφιστάμενον ἐν Κύπρῳ ἐκκλησιαστικόν καθεστὼς πρό αἰώνων ἐθεμελιώθη, ἐμπνευστήριον σάλπισμα δι' Ὑμᾶς γένοιτο, ἀνάγον ἐκ τῶν ἐπιφανειακῶν γεγονότων τῆς μικροσχήμου καθημερινότητος «εἰς τήν ἐνότητα τῆς πίστεως καί τήν κοινωνίαν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος» τόν λαόν τοῦ Θεοῦ, καί σηματοδοτοῦν τήν μετὰ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀγαστήν σύμπλευσιν καί εὐδόκιμον συνεργασίαν.

Ἐπὶ πᾶσι δέ τούτοις, θερμόν ἀδελφικόν χαιρετισμόν πρὸς τήν σεβασμίαν Ἱεραρχίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, εὐλογίαν δέ καί εὐχὴν πρὸς τόν περιούσιον αὐτῆς Λαόν ἀποστέλλο-

μεν ἀπό τῆς μακροῦς δεσμούς ἀγάπης, τιμῆς καί ἀλληλοπεριχωρήσεως μετά τῆς πεφιλημένης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἐχούσης Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καί ἀσπαζόμεθα τήν Ὑμετέραν Μακαριότητα φιλήματι ἀδελφικῶ, εὐχόμενοι μακράν, αἰσίαν καί καρποφόρον τήν πρωθιεραρχικὴν Ὑμῶν διακονίαν.

Ἰς Νοεμβρίου ιθ'

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος

ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

Μετά ταῦτα ὁ παριστάμενος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Χριστόδουλος προσεφώνησε τόν Μακαριώτατον ὡς ἑξῆς:

«Μακαριώτατε,

Ἐν πολλῇ χαρᾷ καί ἀδελφικῇ ἀγάπῃ ἀφίχθημεν ἐκ τῆς Μητροῦς Ἑλλάδος καί ἱστάμεθα σήμερον κατὰ τήν σημαντικὴν ταύτην ὥραν ἐν τῷ πανσέπτῳ καί πανιέρῳ Καθεδρικῷ Ναῷ τούτῳ τῆς μαρτυρικῆς πόλεως τῆς Λευκωσίας, συμμετέχοντες εἰς τήν προσωπικὴν σας πνευματικὴν χαράν, ἀλλὰ καί ὁλοκλήρου τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Ἀγιωτάτης ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καί τοῦ ὁμοθρήσκου, ὁμαίμου καί ὁμογλώσσου Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ.

Ὡς γνήσιοι καί συναγωνισταὶ ἀδελφοί Σας, παρακολουθοῦμεν πάντοτε, μετά πολλοῦ ἐνδιαφέροντος καί ἀγωνίας ψυχῆς καί καρδίας, πάντα ὅσα συμβαίνουν εἰς τήν μαρτυρικὴν ταύτην Μεγαλόνησον, ἀλλὰ καί ὅσας δοκιμασίας ὑπομένετε ἐπὶ πολλάς δεκαετίες· καί διὰ τοῦτο σήμερον, καθ' ἣν στιγμὴν ἅπαντες οἱ Κύπριοι ἀδελφοί μας, ἐξ ἀφορμῆς τῆς Ἐνθρονίσεως τῆς Ὑμετέρας Θεοπροβλήτου καί λίαν ἡμῖν ἀγαπητῆς Μακαριότητος εἰς τόν ἱστορικόν Πρωθιεραρχικόν Θρόνον τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Νέας Ἰουστινιανῆς καί πάσης Κύπρου, χαίρουν καί ἀγάλλονται, δοξάζομεν καί ἡμεῖς τόν Πανοικτίρμονα Θεόν καί, συναγαλλόμενοι ἐν σώματι καί ψυχῇ, ὁμολογοῦμεν

‘Ο Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Χρυστόδουλος προσφωνεῖ τόν νέον Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου.

τήν δύναμιν τῆς πίστεως, ἥτις πάντοτε ἐνεργεῖ καί περιφρουρεῖ καί προστατεύει διά τοῦ Παναγίου καί Τελεταρχικοῦ Πνεύματος τήν ἁγίαν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Μακαριώτατε καί προσφιλέστατε Ἀδελφέ,

Διά τῆς τιμίας ψήφου Κλήρου τε καί Λαοῦ ἤδη κατέστης ὁ ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ τῶν ὥμων τοῦ ὁποίου ἐναπετέθη μέγας Σταυρός, τόν ὁποῖον φέρουν ἅπαντες οἱ Προκαθήμενοι τῶν Αὐτοκεφάλων κατά τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Τόν αὐτόν Σταυρόν ἔφερον ἐπὶ τῶν ὥμων των πλειάς ἀξίων καί ἐκλεκτῶν Προκατόχων Σας, ἐν οἷς διαπρεπέστεροι ὑπῆρξαν ὁ ἐθνομάρτυς Κυπριανός, ὁ Μακάριος ὁ Β΄, ὁ ἡγηθεὶς τοῦ μεγαλειώδους Δημοψηφίσματος ὑπέρ τῆς Ἑνώσεως, καί ὁ Μακάριος ὁ Γ΄, ὁ ἡγήτωρ Ἐκκλησίας καί Κράτους εἰς ἐξαιρετικῶς κρίσιμον ἐποχήν, ὡς καί ὁ ὑπὸ βαρείας νόσου κατατρυχόμενος ἄμεσος Προκάτοχός Σας, ὁ Χρυσόστομος λέγω, ὁ συνετός ἅμα καί τολμηρός, ὁ δεινός τόν λόγον καί γλυκὺς τόν τρόπον. Τούτους τοὺς μεγίστους ἐν Ἀρχιεπισκόποις διαδέχεσθε, Μακαριώτατε, καλούμενος νά συνεχίσετε τήν μακραίωνα παράδοσιν, ἥ ὁποία θέλει τήν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου εἰς τήν πρωτοπορίαν τῶν πνευματικῶν, κοινωνικῶν καί ἐθνικῶν ἀγώνων.

Καί εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι αἱ συνθῆκαι σήμερον, ὑπὸ τὰς ὁποίας διαβιοῖ ὁ κυπριακός λαός, ὡς λαός εὐρωπαϊκός μέ πλήρη δικαιώματα ἐκ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κεκτημένου, ἔχουν ριζικῶς μεταβληθῇ, διότι σήμερον καί Κράτος δικαίου ὑπάρχει, καί ἀξία πολιτική ἡγεσία, ἀναδεικνυομένη δημοκρατικῶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὑπάρχει, διαχειριζομένη ὑπευθύνως τὰς κρατικές καί ἐθνικές υποθέσεις, καί νομοθεσία ὑπάρχει καί τάξις καί ἀσφάλεια. Ὅμως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ὁρθοδοξίας ὑπῆρξε μὲν κατά τό παρελθόν καί ἐνταῦθα ἐθναρχοῦσα, ἔνεκα τῶν ἱστορικῶν περιστάσεων, σήμερον δέ καλεῖται νά συντρέχη καί νά συμβάλλῃ, παραλλήλως πρὸς τήν ἀκραιφνῶς πνευματικὴν Τῆς ἀποστολήν, καί εἰς τήν ἀντιμετώπισιν τῶν ποικίλων δοκιμασιῶν, προβλημάτων, ἀναγκῶν, καί περιστάσεων, αἵτινες φέρουν εἴτε ἀτομικόν, εἴτε κοινωνικόν χαρακτῆρα.

Τῆς Ἐκκλησίας χρέος ἔναντι τοῦ πιστοῦ λαοῦ ἔξακολουθεῖ νά εἶναι τό νά ἀγρυπνῇ ὡς φρυκτωρός καί σηματορὸς. Φρυκτωρὸς μέν ἐνώπιον τῶν ἱερῶν καί ὁσίων τῆς φυλῆς, ἀνάπτουσα καθ' ἑκάστην πρό αὐτῶν τήν κανδήλαν τῆς εὐγνωμοσύνης καί τῆς ἀγρύπνου αὐτῶν καί ἀπαρασαλεύτου διαφυλάξεως. Σηματορὸς δέ πρό τῶν ἐπερχομένων δεινῶν περιστάσεων, ἐγκαίρως κρούουσα τοὺς κώδωνας πρὸς ἀφύπνισιν τυχόν ὑπνωπτούσων συνειδήσεων καί πρὸς ἐτοιμότητα τῶν δυνάμεων ἀντιστάσεως ἐναντίον τῶν ἐπαπειλουμένων ὑπὸ τῆς διεθνοῦς Νέας Τάξεως πραγμάτων κατὰ σχεδιασμόν καί προγραμματισμόν ἥκιστα συμπλεόντων, εἴτε μέ τό πνευματικόν, εἴτε μέ τό ἐθνικόν συμφέρον τοῦ μαρτυρικοῦ τούτου τόπου.

Ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ἀρρήκτους πνευματικούς καί ἐθνικούς δεσμούς μετά τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, οἵτινες διαπνέονται πάντοτε ὑπὸ ἀδελφικοῦ ἐνδιαφέροντος, συνεργασίας καί ἀλληλοκατανοήσεως πρὸς ἀντιμετώπισιν οὐχί μόνον τῶν κοινῶν ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ προβλημάτων, ἀλλὰ καί τῶν κοινῶν ἀγώνων ὑπὲρ τῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ, σήμερον εἰλικρινῶς συγχαίρει καί συμπανηγυρίζει μαζί Σας.

Καί τοῦτο, διότι πιστεύει, ὅτι ἡ φωτιστικὴ ἐνέργεια τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἀσφαλῶς θά ἐμπνεύσῃ εἰς Σᾶς τά γνωρίσματα ἐκεῖνα τοῦ ἀληθοῦς ἡγέτου, οἷα ἡ εὐθυκρισία, ἡ νηφαλιότης, τό μέτρον, ἡ σωφροσύνη, ἡ ἐντιμότης, ἡ εἰλικρίνεια, ἡ συνέπεια καί πρό πάντων ἡ πίστις εἰς τὴν ἀποστολήν καί ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καί τὴν Πατρίδα.

Εἴσθε, Μακαριώτατε, γνωστός εἰς τοὺς ἐγγύς καί τοὺς μακράν ὡς ἀνὴρ ὑψηλῶν προδιαγραφῶν, ἀκαταδλήτου μαχητικότητος, ἀδεκάστου κρίσεως καί ἐθνικῆς εὐαισθησίας. Τίθεσθε ἐπὶ κεφαλῆς ἐνός πιστεύοντος λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖ νά διατηρήσῃ τὴν ἀπὸ αἰώνων ἐλληνικὴν του ταυτότητα, τὴν ὀρθόδοξον πνευματικότητα, τὴν κοινωνικὴν συνοχήν καί ἐνότητα, τὴν ἐσωτερικὴν γαλήνην καί ἀκεραιότητα. Καί ταῦτα πάντα τώρα ἡ Ἀγία ἐν Κύπρῳ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, μετά τὴν περιπέτειαν τῶν τελευταίων ἐτῶν, ἔχουσα ἀπὸ σήμερον Ὑμᾶς νέ-

ον αὐτῆς Προκαθήμενον καί Προκαθεζόμενον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εἴμεθα βέδαιοι, ὅτι «ἐπὶ τὰ πρόσω χωροῦσα καί τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτεινομένη», θά ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν καιρῶν καί εἰς τὴν ἐπιταγὴν τῆς Ἱστορίας.

Πεποίθαμεν, ὅτι εἰς τὸν μέγιστον ἀγῶνα Σας θά ἔχετε ἀρωγόν τὴν Χάριν τοῦ Κυρίου, τὰς πρεσβείας καί τὴν προστασίαν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί Ἀειπαρθένου Μαρίας καί τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Βαρνάβα τοῦ ἰδρυτοῦ καί προστάτου τῆς ἐν Κύπρῳ συνεκλεκτῆς, τὰς προσευχάς τῶν πιστῶν καί εὐσεβῶν τέκνων Σας, τῆς Ἱεραρχίας καί τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τοῦ ἀδελφοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καί τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν.

Ἐκ μέρους ὁλοκλήρου τῆς Ἱεραρχίας, τοῦ Κλήρου καί τοῦ Λαοῦ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εὐχόμεθα, ὅπως ὁ Κύριος Σᾶς χαρίζῃ ἐν υἡεῖα, εἰρηναίαν, θεοφρούρητον καί πολύκαρπον Ἀρχιεπισκοπείαν εἰς δόξαν καί εὐκλειαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας καί δικαίωσιν τῶν ἐθνικῶν αἰτημάτων τοῦ μαρτυρικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Εἴθε ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπείας Σας νά δῇ ἡ Κύπρος ἀπελευθερούμενα τὰ ὑπὸ τῶν τουρκικῶν δυνάμεων ματαίως καί ἀδίκως καί παρὰ πᾶσαν ἔννοιαν διεθνοῦς δικαίου κατεχόμενα θόρεια κυπριακά ἐδάφη καί τὰ σήμερον διηρημένα ἐδάφη τῆς ἐπανενωμένα εἰς ἐνιαῖον δημοκρατικόν κράτος. Εἴθε, λέγω, καί ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας νά ἀπολαύσῃ καιομένην καί πάλιν τὴν κανδήλαν του καί οἱ συνεχῶς βεβηλούμενοι ἱεροὶ χῶροι τοῦ κατεχομένου τμήματος νά ἐπαναλειτουργήσουν ὡς τοιοῦτοι, καί οἱ πρόσφυγες νά ἐπιστρέψουν εἰς τὰς ἐστίαις των καί οἱ Πανέλληνες, ἀλλὰ καί πᾶς φιλελεύθερος λαός νά αἰσθανθῶμεν τὴν δικαίωσιν τῶν νεκρῶν μας, τῶν παλληκαριῶν τῶν «Φυλακισμένων Μνημάτων», καί τῶν ἀγνοουμένων μας, τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ποθητῆς μας ἐλπίδος διὰ εἰρηνικὴν καί προόδου πλήρη ζωὴν ὅλων τῶν κατοίκων τῆς νήσου καί τὴν μείζονα τῶν ἀρετῶν, τὴν ἀγάπην, ἐπεκτεινομένην καί ἐναγκαλιζομένην τούς πάντας.

Ὡς τεκμήριον δέ τῆς εἰλικρινοῦς μας ἀγάπης καί εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἱστορικῆς ταύτης ἡμέρας, προσφέρομεν πρὸς τὴν

πεφιλημένην Ὑμετέραν Μακαριότητα τά ἱερά ταῦτα ἐγκόλπια, παρακαλοῦντες Αὐτήν, ἵνα κατὰ τάς ὑπ' Αὐτῆς τελουμένας Θείας Λειτουργίας μή παύση δεομένη ὑπέρ τῆς σωτηρίας τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀδελφῶν Σας. ΑΞΙΟΣ!».

Ἐπηκολούθησεν ὁ ἐνθρονιστήριος λόγος τοῦ Μακαριωτάτου, ἔχων οὕτως:

«Ἐγὼ Κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντί με, ψαλῷ τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ Ὑψίστου» (Ψαλμ. 12, 6).

Ἐξοχότατε κύριε Πρόεδρε τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, Πανιερότατοι καί Θεοφιλέστατοι ἀδελφοί, μέλη τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου,

Μακαριότατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, Σεβασμιότατοι ἐκρόσωποι τῶν κατὰ τόπους Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν,

Κύριε Πρόεδρε τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων,

Κύριοι Ὑπουργοί,

Κύριοι Βουλευτές,

Εὐλαδές πρεσβυτέριο,

Λαέ τοῦ Θεοῦ εὐλογημένε,

Ἰστάμενος αὐτὴ τῇ στιγμῇ στὸν ἱστορικό θρόνο τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, στή μαρτυρικὴ καθέδρα τῆς Ἀποστολικῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, «ἐν πληθούσῃ Ἐκκλησίᾳ», διερωτῶμαι κι ἐγὼ μαζί μέ τόν Ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο: «Ἐγὼ ἀληθῆς τά συμβάντα περὶ ἡμᾶς καί γέγονεν ὄντως τά γεγενημένα καί οὐκ ἐξηπατήμεθα; Οὐδέ νύξ τά παρόντα καί ὄναρ, ἀλλ' ἡμέρα ὄντως ἐστὶ καί ἐγρηγοροῦμεν ἅπαντες;» Συνειδητοποιώντας καί τό μέγεθος τῶν εὐθυνῶν πού σήμερα ἐπωμίζομαι, ἀπορῶ πῶς μέ σαγήνεψε τό ὕψος τοῦ Γολγοθᾶ, κι ἡ λάμψη τοῦ Σταυροῦ καί δέν διέκρινα πῶς στεναγμοί καί πόνοι καί αἷμα καί δάκρυα εἶναι τοῦ Γολγοθᾶ καί τοῦ Σταυροῦ τά σημεῖα;

Γίνομαι σήμερα μέ τήν ἄφατη συγκατάβαση τοῦ Θεοῦ καί τῇ

Ο Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος ἐμφωνεῖ τὸν ἐνθουσιήγιον αὐτοῦ λόγον.

θεήλατο ψῆφο κλήρου καί λαοῦ «θρόνων διάδοχος» μορφῶν ἀνεπανάληπτων πού διέπρεψαν σέ ἀγιότητα καί σοφία, σέ ἀγῶνες ὑπέρ πίστεως καί πατρίδος: Βαρνάβα τοῦ Ἀποστόλου, Ἐπιφανίου τοῦ Μεγάλου, Κυπριανοῦ τοῦ ἐθνομάρτυρος καί Μακαρίου τοῦ Γ' τοῦ Ἐθνάρχῃ. Ποῦ, ὅμως, ἡ δύναμη καί ποῦ ἡ ἀγιότης γιά νά γίνω καί «τρόπων μέτοχος» αὐτῶν; Στό ὕψος τῆς ἀγιότητος ἐκείνων ἀτενίσει ἱλιγγιῶ καί «τόν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν λῦσαι οὐ δύναμαι».

Ὁμολογῶ ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ –«ὁ Θεός οἶδεν ὅτι οὐ ψεύδομαι»–, ὅτι ἐρχόμενος σήμερον πρός ὑμᾶς, ἔρχομαι «οὐ καθ' ὑπεροχήν λόγου ἢ σοφίας» ἢ ἀγιότητος. Ἔρχομαι, ὅμως, μέ ζῆλο ἱερό καί ἀνυπόκριτο νά ὑπηρετήσω τήν Ἐκκλησία καί νά ἐκδαπανηθῶ γι' αὐτήν. Ἔρχομαι μέ ἱερή προθυμία νά ἐκριζώσω καί νά καταφυτεύσω, νά ἐμπνεύσω τοὺς μαχητές καί νά πυροδοτήσω τοὺς ἥρωες, νά ὀδηγήσω τοὺς τυφλοὺς καί νά ἀφυπνίσω τοὺς ὑπνώττοντας, νά περισυλλέξω τοὺς ναυαγούς καί νά ἐπουλώσω τραύματα.

Αἰσθάνομαι ἀπόλυτα τόν κίνδυνο πού περικλείει γιά τήν ἀνθρώπινη ὑπαρξή μου ἡ πορεία στίς κορυφές, τώρα, πού ἀπό τήν εὐστάθεια τοῦ δρόμου, ὅπου ἤμουν συνηθισμένος νά κινοῦμαι, καλοῦμαι νά διακινδυνεύσω τόν ἱλιγγο τοῦ ὕψους. Ἀκούω, ὅμως, καί τόν Παῦλο νά διαβεβαιώνει, ὅτι «οὐχ ἱκανοί ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ» (Β' Κορ. 3:5). Κι ἔχοντας διαπιστώσει ἐμπράκτως, στό μακρὺ διάστημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μου διακονίας, ὅτι ὄντως ἡ δύναμὶς του «ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται», προχωρῶ σήμερα στά νέα μου καθήκοντα.

Παρά τὰ ἔντονα συναισθήματα πού μέ διακατέχουν αὐτὴ τὴ στιγμή εἶναι ἀνάγκη νά «πληροφορήσω τήν διακονίαν μου», νά διαγράψω δηλαδή σέ ἀδρές γραμμές τὰ πλαίσια, μέσα στά ὁποῖα ἀπὸ αὖριο θά κινήθῶ.

Α) Πρώτιστο μέλημά μου, ἡ πνευματικὴ προκοπὴ καί ἡ ἐν Χριστῷ σωτηρία τοῦ ποιμνίου. Ἐάν «μῆς ψυχῆς» δέν εἶναι «ἰσοστάσις» ὁλόκληρος ὁ κόσμος, ἀντιλαμβάνομαι πλήρως τὴ βαρύτερη εὐθύνη μου γιὰ ὅλο τό πλήρωμα ὡς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας.

Τό ἔργο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἦταν σέ κάθε ἐποχή δύσκολο. Τά ἰδιάζοντα χαρακτηριστικά τῶν καιρῶν μας, ὅμως, τό καθιστοῦν ἀκόμα δυσκολότερο. Στίς μέρες μας ὁ σύγχρονος πολιτισμός δημιουργεῖ νέες μορφές ζωῆς καί ἐκδηλώσεων, ἐξαιτίας τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος δοκιμάζεται «περί τήν πίστιν» καί «περί τήν ἠθικήν». Ὁ σημερινός κόσμος συμπνίγεται στή φθορά καί στήν ἄρνηση τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν. Ἔχει μειωμένη αἴσθηση τῆς ἁμαρτίας καί συμβάλλει στόν ἐκφυλισμό τῶν ἀνθρώπινων ἀναζητήσεων. Παράλληλα ὁ σημερινός ἄνθρωπος μέ τήν ἄμεση πρόσβαση σέ ὄγκο δεδομένων καί πληθος πληροφοριῶν, ὀδηγεῖται, χωρίς νά τό ἀντιλαμβάνεται, σέ πνευματική νωχέλεια. Ἡ κρίση του ἀδρανοποιεῖται καί ὀδηγεῖται στήν ἀδουλία τῆς ἀπλῆς ἐφαρμογῆς ὀδηγιῶν.

Σ' αὐτόν τόν κόσμο καλούμαστε ὡς Ἐκκλησία νά δράσουμε. Αὐτόν τόν κόσμο καλούμαστε νά μεταβάλουμε καί νά χρисτοποιήσουμε. Κι εἶναι φυσικό νά ἐπιδιώξουμε νά μιλήσουμε στό σύγχρονο κόσμο στή γλῶσσα πού καταλαβαίνει. Νά ἐκφράσουμε τά διαχρονικά μηνύματα τοῦ Εὐαγγελίου στίς πνευματικές συντεταγμένες τοῦ καιροῦ μας. Δέν μπορούμε μέ κανένα τρόπο νά ἀγνοοῦμε τήν πραγματικότητα τῆς ἐποχῆς μας. Ἔχουμε, ὅμως, χρέος, ὁποιαδήποτε μέσα ἔκφρασης κι ἂν χρησιμοποιήσουμε, νά μείνουμε πιστοί στό Εὐαγγέλιο. Πρός τό σκοπό αὐτό θά ἀποβλέπουν τόσο ἡ βασιική μόρφωση ὅσο καί ἡ συνεχῆς ἐπιμόρφωση τῶν κληρικῶν μας, καθώς καί ἡ ἀναθεώρηση καί βελτίωση τοῦ τρόπου προσφορᾶς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κατήχησης καί ἡ ἀντιμετώπιση τῶν ποικίλων προβλημάτων τῶν νέων. Ὅμάδες γιά μελέτη τῶν θεμάτων αὐτῶν καί ὑποβολή σχετικῶν εἰσηγήσεων θά συσταθοῦν σύντομα.

Γιά ὑλοποίηση τοῦ κύριου αὐτοῦ στόχου τῆς Ἐκκλησίας θά ἀπευθυνθῶ πρῶτιστα πρὸς τοὺς κληρικούς μας, τοὺς ὁποίους θά περιβάλλω πάντοτε μέ ἰδιαίτερη ἀγάπη καί τοὺς ὁποίους θά χαίρομαι νά βλέπω στό γραφεῖο μου. Ἡ Ἀρχιεπισκοπή, ἀγαπητοί μου, δέν εἶναι φρούριο ἀπόρρητο, ἐντὸς τοῦ ὁποίου θά ἐγκλεισθεῖ ὁ Ἀρχιεπίσκοπός σας. Εἶναι τό κατ' ἐξοχὴν σπίτι σας, στό ὁποῖο ἐλεύθερα, ὅπως καί κάθε πιστός, θά μπορείτε νά προσέρχεστε. Ἔχω ἤδη πεῖ, ὅτι οἱ πόρτες τῆς καρδιᾶς καί τοῦ

γραφείου μου θά είναι πρὸς ὅλους ἀνοικτές. Ξέρω καὶ τίς πολλές δυνατότητες τῶν κληρικῶν μας καὶ τίς ἐξίσου μεγάλες ἀπαιτήσεις τῶν πιστῶν ἀπὸ αὐτούς. Ὅτι οἱ ἄλλοι γκρεμίζουν, ἐμεῖς οἱ κληρικοὶ πρέπει νά οἰκοδομοῦμε. Καὶ τίς πληγές νά ἐπουλώνουμε καὶ τὴν ἐλπίδα νά συντηροῦμε. Γιά νά πετύχουμε στό ἔργο μας πρέπει νά κατανοήσουμε, ὅτι πέρασε ἀνεπιστρεπτί ἡ ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποία καὶ μόνο ἡ θεά μας καὶ τό σχῆμα μας προξενοῦσε σεβασμὸ καὶ ἀναγνώριση. Ἀντίθετα μάλιστα. Ἡ θεά μας δημιουργεῖ συνειρμικά σέ πολλοὺς ἀντίθετα συναισθήματα. Σήμερα θά τιμηθοῦμε ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς μας, μόνο ἂν τιμήσουμε τὴν ἀποστολή μας, μόνο ἂν ἡ ζωὴ μας εἶναι συνεπὴς πρὸς τίς ἀρχές μας. Διαφορετικά θά παραμεριστοῦμε καὶ θά περιφρονηθοῦμε ὄχι μόνο ἐμεῖς, ἀλλὰ καὶ τό μήνυμα τοῦ ὁποίου εἵμαστε φορεῖς. Πάντοτε οἱ ἄνθρωποι, ἰδιαίτερα ὅμως σήμερα, «οὐ τοῖς λεγομένοις προσέχουσιν», ἀλλὰ «ἃ πράττομεν ἐξετάζουσιν». Κι εἶναι ἀδιάψευστη ἀλήθεια ὅλων τῶν ἐποχῶν, ὅτι «κενὸς ὁ λόγος ἐάν μὴ ἡ πράξις συμπαρῇ».

Β) Θά στραφῶ, ὕστερα, μέ πολλή προσοχή καὶ θά προσπαθίσω νά ἐπιβάλω τάξιν στὰ οἰκονομικά τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς. Χωρὶς ἡ παρουσία νά εἶναι τό κύριο μέλημά μας, ἐντούτοις, ἀποτελεῖ τὸν κύριο μοχλό, μέ τὸν ὁποῖο θά κινηθεῖ τόσο ἡ πνευματικὴ ὅσο καὶ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἐργασία στὴν Ἐκκλησία. Χαρακτήρισα πολλές φορές ὡς ἱερὴ τὴν παρουσία τῆς Ἐκκλησίας, γιατί διατίθεται γιά ἱερὰ σκοποὺς: Στὴν οἰκοδόμησιν καὶ λειτουργίαν ἱερῶν ναῶν καὶ εὐαγῶν ἰδρυμάτων, στὴν ἀνακούφισιν τοῦ πόνου τῶν ἐνδεῶν, στὴ μόρφωσιν τῶν ἀπόρων. Γι' αὐτό καὶ ἔχω ἰδιαίτερη εὐαισθησία στοῦ θέματος αὐτοῦ. Δέν δικαιούται κανένας νά ἐκμεταλλεύεται πρὸς ἴδιο ὄφελος ἢ νά οἰκαιοποιεῖται ἢ νά ὑπεξαιρεῖ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παρουσίαν.

Τὰ ὅσα θλιβερά συνέβησαν στοῦ πρόσφατο παρελθόν σχετικά μέ τὴν κακοδιαχείρισιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, πιστεύω πὺς δέν θά ξαναπαρατηρηθοῦν, γιατί ἔχουν ἤδη τεθεῖ, ἀλλὰ καὶ θά ἐνισχυθοῦν, σχετικὲς ἀσφαλιστικὲς δικλίδες. Κι ὅσες περιπτώσεις δέν ἔχουν ἀκόμα διευθετηθεῖ, σύντομα θά διαλευκανθοῦν πλήρως, γιά νά ἀποκατασταθεῖ τό περί δικαίου αἶσθημα τοῦ λαοῦ.

Οι ἐκπρόσωποι τῶν Ὁρθοδόξων Ἀutoκράτορων καὶ Ἀutoνομῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τὴν τελευτὴν τῆς ἐνθρονίσσεως τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου.

Τὴν ἴδια ἐπιμέλεια προτίθεμαι νά ἐπιδείξω καί στήν περίπτωση τῶν πολλῶν κληροδοτημάτων, τῶν ὁποίων διαχειριστής τυγχάνει νά εἶναι ἡ Ἀρχιεπισκοπή καί τά ὁποῖα μένουν ἀπό χρόνια πολλά ἀνενέργητα. Συστάθηκε ἤδη ἐπιτροπή, ἡ ὁποία μελετᾷ τοὺς ὅρους τῶν κληροδοτημάτων, ὥστε τά ἔσοδα ἀπό αὐτά νά διατίθενται γιά τοὺς σκοποὺς, γιά τοὺς ὁποίους αὐτά ἔχουν συσταθεῖ.

Γ) Γιά τὴν ὅσο τό δυνατό καλύτερη ἐξυπηρέτηση τῶν πιστῶν καί τὴν προαγωγή τῆς πνευματικῆς κατάρτισής τους, προτίθεμαι νά διευρύνω, μέ τὴ σύμφωνη γνώμη καί τὴ βοήθεια τῶν ἀδελφῶν Ἱεραρχῶν, τὴν Ἱερὰ Σύνοδο, ὥστε νά γίνει πλήρης Σύνοδος, Σύνοδος Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας. Πλήρη Σύνοδο εἶχαμε μέχρι τὴ Λατινοκρατία, δηλαδή τὸν 13ο αἰῶνα. Οἱ Λατῖνοι περιορίσαν τίς τότε 14 Ἐπισκοπές σέ 4. Ἡ ἀναγκαιότητα αὕτῃ δέν εἶναι μόνο πρακτική καί δέν θά ἐξυπηρετήσῃ μόνο στό ὅτι δέν θά ἔχουμε ἀνάγκη τῆς ἀρωγῆς ἄλλων Ἐκκλησιῶν γιά ἐπίλυση ἀναφυομένων προβλημάτων. Εἶναι καί θεολογική ἀναγκαιότητα. Στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, οἱ ποιμένες τῆς δέν εἶναι ἀπλοῖ διοικητές, πού μέ τά ἐκάστοτε προσφερόμενα μέσα ἐπικοινωνίας νά μποροῦν καί ἐκ τοῦ μακρόθεν νά διοικοῦν τοὺς πιστοὺς. Ἀκόμα καί σήμερα πού τὰ συγκοινωνιακά καί ἐπικοινωνιακά μέσα ἐκμηδένισαν τίς ἀποστάσεις, στήν ἐποχὴ τοῦ διαδικτύου καί τοῦ ἠλεκτρονικοῦ ταχυδρομείου, ἡ Ἐκκλησία διὰ τοῦ Ἐπισκόπου τῆς ὀφείλει νά βρῖσκεται ἀνάμεσα στό λαό. Μέ τὸν τρόπο αὐτό προβάλλει ἓνα πρότυπο καί μία στάση ζωῆς, μία ἐναλλακτικὴ λύση στὰ ἀδιέξοδα τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ. Τό μήνυμα τῆς Ἐκκλησίας δέν ἐξαντλεῖται σέ θεωρίες καί εὐχολόγια. Εἶναι τρόπος ζωῆς, τρόπος σχέσης καί τρόπος ὑπαρξῆς. Κι αὐτός ὁ τρόπος ζωῆς ὅχι μόνο δέν προάγεται, ἀλλὰ ἀντίθετα καταλύεται μέ τὴ χρήση τῶν σύγχρονων μέσων, πού περιορίζουν τίς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων στήν ἀναστροφή μέ τίς μηχανές καί τὰ ἄψυχα. Ἡ διεύρυνση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θά ἀρχίσει νά ὑλοποιεῖται ἀμέσως μετὰ τὴν τροποποίηση τοῦ Καταστατικοῦ μας Χάρτη.

Δ) Ἡ προσοχή μου καί ἡ μέριμνά μου θά στραφεῖ καί πρὸς τὴν παιδεία τοῦ τόπου. Ἡ παιδεία εἶναι οὐσιωδέστατο στοιχεῖο

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο Πρόεδρος της Βουλής, ο Υπουργός Δημοσίας Τάξεως της Ελλάδος, Αθλητές ή εκπρόσωποι Κομμάτων και άλλοι επίσημοι κατά την τελετήν της ενθρονιάσεως του νέου Αθλητιστικού.

τῆς ζωῆς καί τῆς ἐπιβίωσης ἑνός λαοῦ. Ἡ ἐπίδρασή της ἐκτείνεται σέ χρόνο ἀφάνταστα μεγάλο, πολύ πιό πέρα ἀπό τά μαθητικά θρανία, καί ἐπηρεάζει ἀποφασιστικά μικροῦς καί μεγάλους, αὐτό τό ἴδιο τό ῥΕθνος. Ἡ πνευματική ἄνωση ἑνός λαοῦ ἐξααρτᾶται ἀπό τήν ἔκταση καί τήν ποιότητα τῆς παιδείας του.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὑπῆρξε ὁ προστάτης τῆς ἐθνικῆς παιδείας σ' ὅλον τόν ὑπόδουλο Ἑλληνισμό. Καί στήν Κύπρο, μέχρι τήν ἴδρυση τῶν πρώτων σχολείων - κι αὐτῶν ἰδρυθέντων ἀπό τήν Ἐκκλησία - ἱερεῖς ὑπῆρξαν οἱ θεματοφύλακες τῆς ἑλληνικῆς παιδείας. Διατήρησαν, σάν ἄλλες ἐστιάδες παρθένοι, ἄσβεστο τό φῶς τῆς μάθησης, ὅσο ἀμυδρό κι ἄν ἦταν αὐτό, προφυλάσσοντάς το ἀπό τοὺς ἀνέμους τῶν κατακτητῶν πού δυσσοδομοῦσαν νά σδῆσουν καί τήν τελευταία ἀναλαμπή του.

Καί πράγματι μποροῦμε σήμερα νά ὁμολογήσουμε πῶς ἡ ἑλληνική παιδεία στάθηκε ἡ πραγματική σχεδιά τοῦ δίου μας. Αὐτή μᾶς ἔδωσε, ἐκτός τῶν ἄλλων, καί πνοή γιά νά πιστεύουμε, νά παλεύουμε, νά προχωροῦμε. Δίχως τή δάδα τῆς δέν θά μπορούσαμε νά ἐπιδιώσουμε. Ἡ μόνωση ἀπό τόν ὑπόλοιπο ἑλληνικό κορμό, ἡ δίωξη, ἡ σκλαβιά, ὁ ἐξανδραποδισμός, θά μᾶς ἀφάνιζαν.

Οἱ συνθήκες βέβαια σήμερα ἄλλαξαν. Ἡ Κύπρος εἶναι μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως καί ὅλοι μας εἴμαστε μάρτυρες τοῦ πολυπολιτισμικοῦ χαρακτήρα τῆς κοινωνίας μας. Δέν διαφωνοῦμε στό ὅτι ἡ παιδεία μας σήμερα πρέπει νά ὀδηγεῖ στήν πνευματική εὐθύνη καί στόν παγκόσμιο πολίτη. Δέν μπορεῖ, ὅμως, ἡ παιδεία μας νά ὑποδαθμίζει τήν ταυτότητα τοῦ μέγιστου τμήματος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ πού εἶναι ἑλληνική. Ἡ καλλιέργεια καί ἀνάπτυξη τῆς οἰκείας ταυτότητας δέν σημαίνει ἐθνικισμό, οὔτε καί ἐθνικό ναρκισσισμό. Σημαίνει καλλιέργεια τῶν ἀξιῶν τῆς παράδοσης, στέρεη γνώση τῆς ἱστορίας καί γενικά αὐτογνωσία.

Κατανοοῦμε πλήρως τοὺς κινδύνους πού ἐλλοχεύουν στή σύγχρονη συνάντηση τῶν ἐθνῶν. Ἀπολυτοποίηση τοῦ ῥΕθνους ὀδηγεῖ στόν ἐθνικισμό. Ἀπολυτοποίηση τῆς οἰκουμένης ὀδηγεῖ στόν ἰσοπεδωτισμό. Ἡ Ἐκκλησία, ἀκόμα καί σέ καιρούς

Κληρος καί λαός παρακολουθεῖ τήν τελετήν τῆς ἐνθρονιάεως τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου.

δύσκολους, καί ζώντας κάτω από ξένη κυριαρχία, ἔχοντας ὑπόψη τίς βασιικές ἀρχές τοῦ Εὐαγγελίου, δέν περιέπεσε στόν ἐθνικισμό. Εἶδε καί τόν ἀλλόφυλο ὡς πλησίον καί ἀδελφό, καί ὑπερασπίστηκε τά δικαιώματα ἀκόμα καί τῶν διωκτῶν της. Πιστεύουμε, ὅμως, πῶς ἂν ὀδηγηθοῦμε στόν ἰσοπεδωτισμό, θά ὀδηγηθοῦμε ἀναπόφευκτα καί στή δημιουργία ἀνθρώπων καί λαῶν χωρίς ταυτότητα, στή μαζοποίηση καί στήν παράδοσή τους, χωρίς ἀντίσταση, στόν πολιτισμικό ἱμπεριαλισμό.

Δέν κρύβουμε τήν ἀνησυχία μας γιά τίς φωνές πού ἀκούονται, στά πλαίσια τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης, γιά ἀπεξάρτηση ἀπό τό ἐλληνικό ἐκπαιδευτικό πρότυπο καί τήν Ἑλλάδα, καθῶς καί τήν ἀμφισβήτηση τῆς παρεχόμενης ἱστορικῆς ὕλης στήν ἐκπαίδευση. Ἀνησυχοῦμε ἐπίσης γιά τήν ἀμφισβήτηση, ἀπό μερικούς, τῆς δυνατότητας διάπλασης σωστῶν πολιτῶν στό πλαίσιο τῆς ἐθνικῆς παράδοσης, πού χαρακτηρίζουν, μάλιστα, συντηρητική καί ἀντιδραστική.

Ἔχουμε ὑποβάλει ὀλοκληρωμένη εἰσήγηση γιά τήν προτεινόμενη ἐκπαιδευτική μεταρρύθμιση καί ἐπαναφέρω τώρα, τήν ἐπίσημη αὐτή στιγμή, τό αἴτημά μας πρὸς τήν Κυβέρνηση γιά ἐκπροσώπηση τῆς Ἐκκλησίας στίς ἐπιτροπές, ὅπου λαμβάνονται ἀποφάσεις γιά τήν Παιδεία καί ὅπου ἄλλοι φορεῖς συμμετέχουν.

Ε) Θά ἦταν, ὅμως, ἐλλιπής ἡ ἀποστολή μου ὡς Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἂν περιοριζόταν μόνο σ' αὐτά. Ἡ δεύτερη πόλη τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς περιφέρειας, ἡ Ἀμμόχωστος, ὁ τάφος τοῦ ἱδρυτῆ τῆς Ἐκκλησίας μας, Ἀποστόλου Βαρνάβα καί ἡ Σαλαμίνα, ὅπου ἀκούστηκε γιά πρώτη φορά τό εὐαγγέλιο τοῦ Χριστιανισμοῦ στήν Κύπρο, ἡ Μεσαορία, ἡ χερσόνησος τῆς Καρπασίας καί τό μοναστήρι τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέα, ὁ τάφος τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος καί ἡ ἀρχαία Τριμυθούνητα— γιά νά ἀναφερθῶ μόνο στήν περιφέρεια τῆς ἄμεσης δικαιοδοσίας μου - στενάζουν ἐδῶ καί 32 χρόνια κάτω ἀπό μία ἀνελέητη κατοχή, πού ἔχει ὡς κύριο χαρακτηριστικό της τό ἐθνικό ξεκαθάρισμα. Μά καί πέραν τῶν ὁρίων αὐτῶν, ἡ Κερήνεια ὡς πόλη καί ἐπαρχία, ἡ Μόρφου καί οἱ Σόλοι μένουν γιά

τόσα χρόνια χωρίς τούς νόμιμους κατοίκους τους, περιμένουν τή δικαίωση, τήν ἀπαλλαγή ἀπό τόν τούρκικο ζυγό.

Πῶς μπορεῖ ἡ θρησκευτική μου συνείδηση νά ἡσυχάσει, ὅταν στό 37% τῆς πατρίδας μας γιά τόσα πολλά χρόνια «οὐκ ἔστιν ὀλοκαύτωσις, οὐδέ θυσία, οὐδέ προσφορά, οὐδέ θυμίαμα, οὐ τόπος τοῦ καρπῶσαι καί εὐρεῖν ἔλεος;» Πῶς μπορεῖ ἡ ἐθνική μου συνείδηση νά ἡσυχάζει, ὅταν τά τεκμήρια τῆς πέραν τῶν 35 αἰώνων ἐλληνικότητος τῆς γῆς τούτης τῶν πατέρων μας ἀφανίζονται καί γίνεται συστηματική προσπάθεια ἐκτουρκισμοῦ της;

Δεκατέσσερις αἰῶνες πρὶν τόν Χριστόν ἡ Κύπρος ἦταν ἐλληνική. Καί δεκαῆξι ἔχει ἀγωνιστεῖ γιά νά μείνει τέτοια. Ἀπό τά πανάρχαια χρόνια ἡ Κύπρος ἀγωνίζεται νά κρατήσῃ τήν ἐλληνική της ψυχή μέσα στά ἀλλεπάλληλα κύματα τῶν βαρβάρων, πού ξέσπαζαν πότε ἀπό τά βάθη τῆς Ἀνατολῆς μέ τήν ἄγρια δίψα τοῦ φόνου καί τῆς ἀρπαγῆς καί πότε ἀπό τή Δύση μέ τίς ἴδιες ἀφελληνιστικές διαθέσεις, πού κάποτε καλύπτονταν εἴτε μέ τό δόλωμα τοῦ ἐμπορίου ἢ καί τό ἔμβλημα τοῦ Σταυροῦ.

Πρωτοπόρος τῶν κυπριακῶν ἀγώνων ὑπῆρξε πάντοτε ἡ Κυπριακή Ἐκκλησία. Κι εἶναι δόξα της ἀδιαφιλονίκητη, ὅτι, σ' ὅλους αὐτούς τούς δύσκολους καιρούς, στάθηκε ἀληθινή κι βωτός τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς. Αὐτή ὑποβάστασε καί περικράτησε, περιέθαλψε καί συντήρησε μέχρι σήμερα τόν Κυπριακό Ἑλληνισμό. Κρατώντας στούς ὤμους τό Σταυρό τοῦ ἐθνικοῦ μαρτυρίου καί προκινδυνεύοντας ὑπέρ τῆς ἐλευθερίας τῆς δούλης πατρίδος, δέν δίστασε ἡ Κυπριακή Ἐκκλησία νά προσφέρει, ὡς θυσία, τά τέκνα της, κληρικούς καί λαϊκούς.

Μπορῶ νά λησμονήσω ποιῶν μορφῶν καθίσταμαι σήμερα διάδοχος; Μπορῶ νά διαγράψω τήν ἀγχόνη τοῦ ἐθνομάρτυρα Κυπριανοῦ, τήν πολύχρονη ἐξορία τοῦ Μακαρίου τοῦ Β', τούς ἀγῶνες τοῦ Μακαρίου τοῦ Γ', τίς εἰρηνικές ἀλλά ἔντονες σέ παλμό καί πάθος προσπάθειες τοῦ Σωφρονίου Γ', τῶν Κυρίλων, τοῦ Λεοντίου;

Ἡ Ἐκκλησία μπόρεσε καί ἀπόθεσε μέρος τῶν εὐθυνῶν της εἰς τό ἐθνικό θέμα μετά τήν ἀνακήρυξη τῆς Κυπριακῆς Δημο-

κρατίας. Ἐξακολουθεῖ, ὅμως, καί σήμερα νά ἐνδιαφέρεται καί θά συνεχίσει νά ἔχει λόγο καί νά ἐνδιαφέρεται γιά τό ἐθνικό θέμα καί τήν ἐπιδίωξη τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ στήν ἐσχάτη αὐτή τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου. Θά συμπαραστέκεται στήν ἐκάστοτε ἐκλελεγμένη Κυβέρνηση στίς προσπάθειές της γιά δικαίη λύση τοῦ προβλήματός μας, πού δέν θά διαγράφει πατρίδες καί δικαιώματα. Καί θά ἐλέγχει καί θά συμβουλεύει, ὅταν παρατηρεῖται ἀπόκλιση ἀπό τήν πορεία αὐτή.

Ἡ Ἐκκλησία, φορέας καί προασπιστής τῶν ἀξιῶν τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δημοκρατίας, δέν μπορεῖ νά συναινέσει μέ κανένα τρόπο καί κάτω ἀπό ὅποιεσδήποτε συνθήκες στήν ἀποδοχή λύσης, πού νά μή προνοεῖ σεβασμό τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καί τῶν βασικῶν ἐλευθεριῶν γιά ὅλους τούς νόμιμους κατοίκους τῆς Κύπρου. Δέν μᾶς χωρίζει τίποτα μέ τούς Τουρκοκυπρίους συμπατριῶτες μας. Ζήσαμε εἰρηνικά μαζί τους γιά χρόνια πολλά. Οὔτε καί μᾶς ἐνοχλεῖ ἡ φωνή τοῦ Μουεζίνη. Μᾶς ἐνοχλεῖ, ὅμως, ἀφάνταστα ἡ παράνομη κατοχή καί μᾶς προκαλεῖ ἡ βάνανυση καταπάτηση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων μας ἀπό τήν Τουρκία, τήν κατοχική δύναμη.

Ὅταν πρίν ἀπό μισό καί πλέον αἰῶνα ξεκινούσαμε τόν ἐνδοξο ἀπελευθερωτικό μας ἀγῶνα, κάτω ἀπό τίς εὐλογίες τῆς Ἐκκλησίας καί τήν ἡγεσία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', θέταμε στόχους ὑψηλούς· ἐκείνους πού ἐπέβαλλαν ἡ ἐνδοξη ἑλληνική ἱστορία μας καί οἱ λαμπροί πρόγονοί μας, οἱ Μαραθωνομάχοι κι οἱ Σαλαμινομάχοι, οἱ ἀγωνιστές τοῦ '21 καί οἱ ἡμίθεοι τῆς Πίνδου. Ὁ στόχος ἐκεῖνος κατέστη σήμερα ἀνέφικτος. Δολοπλοκίες τῶν ξένων καί λάθη δικά μας, μᾶς ὀδήγησαν στή σημερινή δεινή κατάσταση καί μᾶς ἐπέβαλαν ἕνα ὀδυνηρό συμβιβασμό. Αὐτό, ὅμως, δέν σημαίνει πώς κάπου δέν πρέπει νά τίθεται ἕνα τέρμα στίς ὑποχωρήσεις. Μπορεῖ νά εἴμαστε λίγοι ἀριθμητικά - ὁ Ἑλληνισμός δέν εἶχε ποτέ τήν εὐνοια τῶν ἀριθμῶν - καί φτωχοί σέ πολεμικά μέσα. Ἐχουμε, ὅμως, ἡθικό ἀνάστημα τεράστιο καί ἱστορία χιλιετιῶν, ἀπό τήν ὁποία πρέπει νά ἀντλοῦμε διδάγματα καί νά παραδειγματιζόμαστε. Κανένας δέν μπορεῖ νά μᾶς ἀφαιρέσει τή δυνατότητα τῆς ἄρνη-

σης νά παραδοθοῦμε. Ἐάν μέ τή θία μᾶς πήραν καί δεδήλωσαν τή γῆ καί τούς ναούς μας, καμία δύναμη δέν μπορεῖ νά μᾶς ἀφαιρέσει τή δύναμη τῆς ἄρνησης νά παραδοθοῦμε. Καμία δύναμη δέν μπορεῖ νά μᾶς ἀναγκάσει νά ἐπιχειρήσουμε τήν ἐθνική αὐτοκτονία μας. Κανένας δέν μπορεῖ νά μᾶς ἀναγκάσει νά νομιμοποιήσουμε μέ τήν ὑπογραφή, ἢ τή ψῆφο μας, τό ἔγκλημα σέ βάρος μας καί νά μονιμοποιήσουμε ἔτσι τήν παρουσία τοῦ κατακτητῆ στό ἐδάφη μας. Κι εἶναι ἄξιος συγχαρητηρίων ὁ λαός μας πού, δύομισυ χρόνια πρίν, συνειδητοποίησε τόν ἄμεσο κίνδυνο πού διέτρεχε καί ἀπέρριψε τό ἀπαισίας μνήμης σχέδιο Ἀνάν, πού ἐπεδίωκε τή διάλυση τοῦ Κράτους μας καί τήν ἄνευ ὅρων παράδοσή μας στή μεγαλοψυχία τοῦ κατακτητῆ.

Θέλω νά διαβεβαιώσω τόν κυπριακό λαό, ὅτι ἡ Ἐκκλησία, μακριά ἀπό σωθινισμούς καί ἡρωϊκές μωρίες, ἀλλά καί μακριά ἀπό ἀδικαιολόγητη δειλία καί ἡττοπάθεια, θά παραμείνει στίς ἐπάλξεις τῶν ἐθνικῶν ἀγώνων μέχρι τήν ἀποχώρηση τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων καί τῶν ἐποίκων, μέχρι τήν ἀπελευθέρωση τῆς πατρίδας μας καί τήν ἐπικράτηση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων γιά ὅλο τό γηγενῆ πληθυσμό της.

Εἶναι καθῆκον μου ὡς Προκαθημένου νά ἐνημερώνω ξένους διπλωμάτες, φίλους στό ἐξωτερικό, ὀργανωμένους φορεῖς καί σύνολα καί νά τούς εὐαισθητοποιῶ στό ἐθνικό μας θέμα, βοηθώντας μέ τόν τρόπο αὐτό καί τήν Κυβέρνηση τῆς Δημοκρατίας. Θά ἐκμεταλλεύομαι τίς πολλές δυνατότητες, πού μᾶς παρέχει ἡ ἔνταξή μας στήν Εὐρωπαϊκή Ἑνωση, καί εἶναι πρόθεσή μου νά ἀναβαθμίσω τό γραφεῖο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, πού ἀσχολεῖται μέ τά θέματα αὐτά.

Μέ θλίβει ἀφάνταστα ἡ καταστροφή τῶν ἐκκλησιῶν μας στό κατεχόμενα καί ἡ δεδήλωσή τους. Ἀφουγκράζομαι ἀπό τήν κατεχόμενη γῆ μας, πού δέν ἀπέχει πολύ ἀπό ἐδῶ, τό θρῆνο τῶν προγόνων μας. Νοιώθω τίς ταλαιπωρίες τῶν ἐγκλωδισμένων μας, τιμῶ τήν ἀνεκτίμητη προσφορά τους στήν πατρίδα. Τούς στέλλω τό χαιρετισμό τῆς ἀγάπης μου καί τήν πατρική εὐλογία μου. Ὅμως, ὅσο κι ἂν μοῦ στοιχίζει συναισθηματικά, δέν

Οἱ Ἀρχιερεῖς, μετὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐνθρονίσσεως τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου, μεταβαίνουνσιν ἐν πομπῇ εἰς τὸ Μέγα Συνοδικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς.

μπορῶ νά τούς ἐπισκεφθῶ. Οὔτε νά προσκυνήσω τόν τάφο τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, στό θρόνο τοῦ ὁποίου, ἀναξίως, ἀνέρχομαι σήμερα. Οὔτε καί νά λειτουργήσω στόν Ἀπόστολο Ἀνδρέα, πού ἔγινε σύμβολο τῆς κατεχόμενης γῆς μας. Οὔτε ἀκόμα καί νά τελέσω ἓνα τρισάγιο γιά τούς ἡρωϊκοὺς νεκροὺς μας, πού ἄφησαν τά λείψανά τους -λευτεριᾶς λίπασμα- στόν Πενταδάκτυλο. Δέν μπορῶ οὔτε ἄμεσα οὔτε ἔμμεσα νά δώσω κάλυψη νομιμότητας στό παράνομο κατοχικό καθεστῶς. Εἶναι τοῦτο κάτι πέραν τῶν δυνάμεων καί τῶν πεποιθήσεών μου. Εὐχομαι ὁ Θεός νά μᾶς ἀξιώσει σύντομα νά πορευθοῦμε ἐλεύθερα ἐκεῖ.

Πρὶν ἀποδώσω τίς ὀφειλόμενες εὐχαριστίες, θά θεωροῦσα παράλειψή μου ἂν ἀπό τῆ θέσης αὐτῆ δέν ἐξέφραζα τήν, ὄντως, μεγάλη καί εἰλικρινῆ λύπη μου, γιατί ἀποχωρίζομαι ἀπό τό ποίμνιό μου τῆς Ἱερᾶ Μητροπόλεως Πάφου, λαό εὐσεβῆ καί φιλόπατρη. Ἐξησα μαζί του ὅλα τά χρόνια τῆς ζωῆς μου καί τό ἐποίμανα τά τελευταῖα 29 ἔτη. Μαζί του συνεντύχησα καί συνέπαθα. Ἀγάπησα ὅλους πατρικά καί ἀγαπήθηκα ἀπ' αὐτοὺς υἱικά. Ἀπό τά δάθη τῆς καρδιᾶς μου εὐχομαι ὅπως προοδεύουν διαρκῶς.

Καί τώρα: Εὐχαριστῶ ἐν πρώτοις τήν Ἀγία καί Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, τούς ἀγαπητούς ἐν Χριστῷ Ἀδελφούς καί συνεπισκόπους μου, γιά τή μέχρι σήμερα συνεργασία τους. Τούς διαβεβαιῶ, ὅτι θά συνεχίσω μέ τόν ἴδιο τρόπο νά ἐργάζομαι μαζί τους γιά τό καλό τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ λαοῦ μας. Θά εἶμαι πρῶτος μεταξύ ἴσων. Κατά τό γραφικό, «Οὐκ ἄρξω ὑμῶν. Κύριος ἄρξει ἡμῶν» (Κρ. 8, 23). Αἱ εὐχαί ὑμῶν, Ἀδελφοί, εἶψαν μετ' ἐμοῦ.

Εὐχαριστῶ, ἐπίσης, καί τόν προκάτοχό μου Ἀρχιεπίσκοπο πρῶην Κύπρου Χρυσόστομο, πού κράτησε στοὺς ὤμους του δάρος ἱστορικῆς κληρονομιάς.

Εὐχαριστῶ, ὕστερα, τούς ἐκπροσώπους τοῦ λαοῦ, τούς γενικούς ἀλλά καί τούς εἰδικούς ἀντιπροσώπους, πού, μέσα ἀπό τίς διαδικασίες τοῦ Καταστατικοῦ μας Χάρτη, μέ ἀνέδειξαν στό ὑπατο ἀξίωμα τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος, μετὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐνθρονισμοῦ του, ἀνέρχεται ἐν πομπῇ εἰς τὸ Μέγα Συνοδικὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Εὐχαριστῶ τοὺς συνεργάτες μου στήν Ἱερὰ Μητρόπολη Πάφου γιὰ τὴν προσφορά τους στήν Ἐκκλησία καὶ τὴν πολὺχρο- νη συνεργασία τους μαζί μου.

Εὐχαριστῶ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν κατὰ τόπους Αὐτοκεφά- λων Ἐκκλησιῶν, πού μέ τὴν παρουσία τους λαμπρύνουν τὴ ση- μερινή τελετὴ καὶ ἐπαυξάνουν τὴ χαρὰ τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας.

Εὐχαριστῶ ἐσᾶς, κύριε Πρόεδρε τῆς Δημοκρατίας, γιὰ τὴν ἐδῶ παρουσία σας καὶ τὸ χρόνο πού διαθέσατε, παρὰ τὸ δεδα- ρημένο πρόγραμμά σας.

Εὐχαριστῶ καὶ ὅλους ἐσᾶς, ἐκλεκτοὶ προσκεκλημένοι, καὶ λαέ τοῦ Θεοῦ περιούσιε, γιὰ τὴν τιμητικὴ γιὰ μένα παρουσία σας ἐδῶ. Οἱ εὐχὲς καὶ οἱ προσευχὲς σας στό Θεό θά μέ στηρί- ζουν στήν ἐκκλησιαστικὴ διακονία μου.

«Ὁ δέ Θεός τῆς εἰρήνης, ὁ ἐκλεξάμενος καὶ θέμενός με εἰς τὴν διακονίαν ταύτην, ὁ διδούς ρῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλῇ πρὸς τὴν τοῦ εὐαγγελίου τελείωσιν, Αὐτός κρα- τήσκει τῆς χειρὸς μου τῆς δεξιᾶς καὶ τῇ δουλῇ Αὐτοῦ ὁδηγή- σειε, ποιμαίνων ἐμέ τόν ποιμαίνοντα καὶ ὁδηγῶν ὁδηγοῦντα».

Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν!».

Μετά τόν ἐνθρονιστήριο ῥόγον ὁ Α΄ Διάκονος ἐξεφώνησε καὶ οἱ χοροὶ ἔψαλαν τὴν φήμην τοῦ Μακαριωτάτου, ὁ δέ Α΄ τῇ τάξει Μητροπολίτης ἐποίησε τὴν Ἀπόλυσιν τῆς Πεντηκοστῆς. Ταύτης γενομένης, ὁ Μακαριώτατος κατῆλθε τοῦ Ἀρχιεπισκο- πικοῦ Θρόνου καί, στάς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ, ἠὺλόγησε καὶ αὖθις τὸ ἐκκλησίασμα, τῶν χορῶν ψαλλόντων: «Τόν Δεσπότην καὶ Ἀρχιερέα ἡμῶν...».

Ληξιάσης τῆς τελετῆς τῆς ἐνθρονίσεως, ἐξῆλθον πάντες ἐκ τοῦ ναοῦ διὰ τῆς νοτίας θύρας καί, κρουομένων τῶν κωδῶνων τοῦ ναοῦ καὶ τῶν χορῶν ψαλλόντων τὸ Τροπάριον «Ὑμνήσω- μεν πάντες θεοπρεπῶς...», ἀνῆλθον ἐν πομπῇ κατὰ τὴν τάξιν εἰς τὸ Μέγα Συνοδικόν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὅπου, ἀφοῦ ἐψάλη ὁ Πολυχρονισμός τοῦ Μακαριωτάτου, Οὗτος ἐδέχθη τὰς

‘Ο νέος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος δέχεται τὰς συγχαρητηρίους ἐνῆλς τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Ο Μακαριώτατος, περιτοιχισόμενος ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων, κατὰ τὸ γεῦμα ἐν τῷ ξενοδοχείῳ «Hilton Park» Λευκωσίας.

συγχαρητηρίους εὐχάς τῶν ἐπισήμων, τοῦ κλήρου καί τοῦ λαοῦ.

Ἐν συνεχείᾳ παρετέθη ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν τῷ ξενοδοχείῳ «Hilton Park» Λευκωσίας γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου. Εἰς τό γεῦμα παρεκάθησαν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί ὅλαι αἱ ἐκκλησιαστικάι ἀντιπροσωπεῖαι, ὁ Ὑπουργός Δημοσίας Τάξεως τῆς Ἑλλάδος, Κύπριοι Ὑπουργοί, τά μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Ἡγούμενοι Μονῶν, ἀνώτεροι κληρικοί, ἀξιωματοῦχοι τῆς Κυβερνήσεως, ἐκπρόσωποι Ἰδρυμάτων, Σωματείων καί Ὁργανώσεων, ἐκπρόσωποι τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς καί τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων καί πολλοί ἄλλοι παράγοντες τῆς ἐκκλησιαστικῆς, πολιτικῆς, κοινωνικῆς καί οἰκονομικῆς ζωῆς τοῦ τόπου.